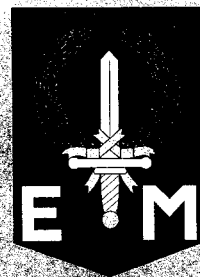

INFO-SCOOP

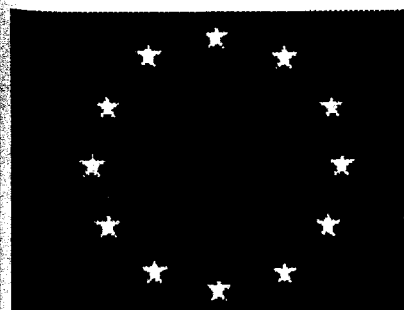
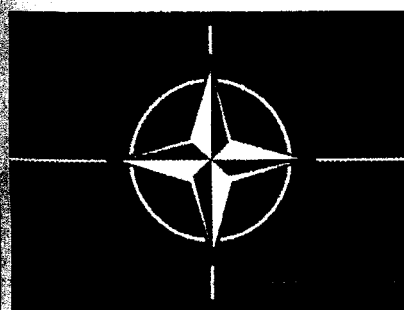
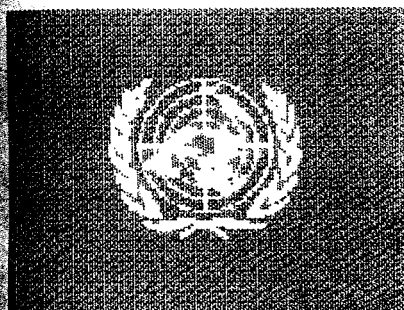
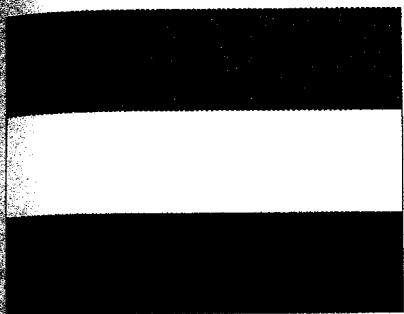
INL
004300

4

6

INHOUDSOPGAVE

VAN DE REDACTIE	2
GEBEURTENISSEN MET BETREKKING TOT VOORMALIG JOEGOSLAVIË VAN 5 T/M 17 MAART 1996	3
FEDERATIE TUSSEN MOSLIMS EN KROATEN VALT UIT ELKAAR	3
KROATIË	3
OOST-SLAVONIË	3
KLEIN-JOEGOSLAVIË	3
BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK	4
BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR / NAVO	5
IMPLEMENTATION FORCE (IFOR)	5
NOORD-OOST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (US)-SECTOR	6
WEST BOSNIË-HERCEGOVINA / IFOR (UK)-SECTOR	6
ZUID-OOST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (FR)-SECTOR	7
VERENIGDE NATIES	8
VN-TRIBUNAAL	9
EUROPESE UNIE	9
GEBEURTENISSEN IN ANGOLA VAN 27 FEBRUARI TOT 14 MAART 1996	10
AKKOORD REGERING EN REBELLEN HOOPVOL	10
DOS SANTOS ONTMOET SAVIMBI	10
QUARTERING-AREAS	10
AKKOORD OVER AANTAL GENERAALS	10
MILITAIRE SAMENWERKING	11
ZUID AFRIKA GEEFT DONATIE	11
ONTWIKKELINGEN PER PROVINCIE	11
OVERZICHT ISRAËL 4 T/M 17 MAART 1996	13
DE 'TOTALE OORLOG' VERKLAARD AAN HAMAS	13
AANVANG 'TOTALE OORLOG'	13
HAMAS-CRISIS	14
RAZZIA-JACHT IN AUTONOM GEBIED	15
HEZBALLAH WEER IN HET NIEUWS	18
ANTI-TERREUR TOP	18
TOT SLOT...EEN CONCLUSIE	20
INFO-SPECIAL IRAK	21
OLIE, VLUCHT, VERGEVING EN MOORD IN SADDAM'S LAND	21
UP-DATE INFORMATIE:	21
SADDAM WEER IN DE OLIË ?	22

VERGEVING, SCHEIDING EN MOORD	22
SADDAM EEN 'TOEKOMSTIGE DEMOCRAAT' ?	25
DE WAARHEID	26
DE BALKAN,	27
WIE HEEFT ER BELANG BIJ?	27
KROATIË	27
SERVIË	27
BOSNIË-HERCEGOWINA	28
HOE TE HANDELEN ALS JE EEN MIJNENVELD BENT INGEREDEN	31
COLOFON	32

VAN DE REDACTIE

Elnt P.W.T.S Menting

Voor u ligt alweer de 6^e Info-Scoop. Het blijkt dat de Info-Scoop met veel interesse wordt gelezen gezien de vele positieve reacties die wij inmiddels hebben mogen ontvangen. Wij hopen dan ook dat de Info-Scoop uw aandacht zal blijven prikkelen en een stimulans zal zijn de politieke en militaire ontwikkelingen in de wereld te blijven volgen. Wat treft u aan in deze Info-Scoop? Allereerst, zoals te doen gebruikelijk een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen in het voormalige Joegoslavië over de periode 05 t/m 17 maart. Smi G. Nieboer behandelt de volgende in het oog springende punten: De federatie tussen moslims en Kroaten valt uit elkaar. De Bosnisch-Kroatische leider Rezimir Zubak zegt te vrezen dat de strijd tussen de twee bevolkingsgroepen zal oplaaien, als de spanningen in de moslim-Kroatische federatie (MKF) niet snel uit de weg worden geruimd. De VN vluchtelingenorganisatie UNHCR heeft een eerste programma voor de terugkeer van vluchtelingen opgesteld. Men verwacht, dat ± 3000 moslims en Bosnische Kroaten de komende dagen naar hun woningen zullen terugkeren. De bezorgdheid binnen de EU groeit over de situatie in Bosnië. Het gebrek aan financiële middelen dreigt de wederopbouw van het land te stagneren. In Angola heeft de ontmoeting tussen president Dos Santos en UNITA-leider Savimbi geleid tot hoopvolle afspraken. De ontmoeting was vooral bedoeld om de impasse in het vredesproces te doorbreken. Als bijdrage aan het Angolese vredesproces heeft Zuid-Afrika wederom een bedrag van ruim 12 miljoen gulden toegezegd. Dit bedrag zal via de VN voor Angola worden vrijgemaakt. Zuid-Afrika hecht zeer veel waarde aan een stabiel Angola om economische redenen. De Elnt P.M. de Rooy informeert u hierover in zijn artikel "AKKOORD REGERING EN REBELLEN HOOPVOL".

De recente zelfmoordaanslag op zondag 3 maart heeft er toe geleid dat president Peres de "totale oorlog" tegen de Islamitische Weerstand Beweging beter bekend als Hamas heeft uitgeroepen en werd er aangevangen met het aanleggen van een 300 kilometer lang hekwerk om de scheiding tussen Palestijns en Israëliësch gebied mogelijk te maken. In zijn "OVERZICHT ISRAËL" gaat de Elnt D. van Amerom dieper in op de huidige situatie waarin ondermeer in een door de Israëliëse veiligheidsdienst opgezette profielschets wordt getracht weer te geven wat deze Palestijnse jongeren beweegt om tot dit soort acties over te gaan.

In de Info-special IRAK lezen we ondermeer dat Saddam Hussein probeert zich als een hervormer te profileren. Volgens zijn agenda zijn op 24 maart parlementsverkiezingen gepland. Deze waren al eerder beloofd. Maar, zoals wij weten, is daar iets tussen gekomen.

Aansluitend heeft de Smi M. Geusebroek van de sectie Balkan in zijn artikel ons duidelijk willen maken dat informatie die via de media aan ons wordt overgebracht niet altijd als juist kan worden gekarakteriseerd. Het klakkeloos aannemen dat beelden die via de media tot ons komen ook de juiste informatie bevat kan daardoor weleens anders uitpakken als ingeschat.

En dan de toekomst verwachtingen van de Balkan uitgesproken door de Aoi C. de Waart. In het eerste deel (de delen twee en drie worden opgenomen in Info-Scoop 7) van zijn artikel gaat hij via een terugblik naar de toekomstige ontwikkelingen in de Balkan met name gericht op Kroatië, Servië en Bosnië-Hercegowina waarin hij uiteindelijk zichzelf de vraag stelt of de twee sterke leiders, Tudjman en Milosevic, na het vertrek van IFOR, niet alsnog terugkomen op de door hun in Londen gemaakte afspraak.

En tot slot wordt door de Smi J. van Hoorn (bureau genie-inlichtingen 4 MIgp) de werkwijze beschreven hoe men dient te handelen als men in een mijnenveld is gereden. Alle incidenten die in zijn voorgaand artikel waren beschreven hebben plaats gevonden bij weliswaar IFOR-eenheden maar het betrof hierbij niet de NL troepen.

Zoals ook aangegeven in de colofon is de Info-Scoop volledig samengesteld uit open bronnen. Indien er uwerzijds op- of aanmerkingen zijn over de inhoud van deze publikatie, wordt u verzocht contact op te nemen met één van de redactieleden van de Info-Scoop (zie colofon).

FEDERATIE TUSSEN MOSLIMS EN KROATEN VALT UIT ELKAAR

Smi G. Nieboer

31 In deze samenvatting wordt de situa-
32 tie van 5 t/m 17 maart 1996 geschetst.
Naast het optreden van IFOR is, met
ingang van heden, de behandeling als
volgt onderverdeeld:

Kroatië
Oost-Slavonië
Klein-Joegoslavië (Servië en
Montenegro)
Bosnië-Herzegovina Politiek
Bosnië-Herzegovina Militair / NAVO
Noord-oost Bosnië-Herzegovina:
IFOR (US)-sector
West Bosnië-Herzegovina:
IFOR (UK)-sector
Zuid-oost Bosnië-Herzegovina:
IFOR (FR)-sector
Verenigde Naties
Europese Unie

Voor dit overzicht is o.a. gebruik ge-
maakt van de volgende periodieken:
De Volkskrant, NRC Handelsblad,
Algemeen Dagblad, De Telegraaf, de
Gelderlander, Nieuwsblad van het
Noorden, Reformatorisch Dagblad,
Trouw, The International Herald
Tribune, Frankfurter Allgemeine
Zeitung en The Times.

KROATIË

De regering van Kroatië moet haar verplichtingen jegens de akkoorden van Dayton nakomen. Zagreb moet haar medewerking verlenen in de samenwerking met het oorlogs-tribunaal in Den Haag. De minister van buitenlandse zaken in Duitsland, Kinkel heeft hier tijdens een gesprek op 12 maart in Bonn met de hoofdaanklager Goldstone over gesproken. Gerechtigheid maakt een daadwerkelijke vrede mogelijk, opsporingsberichten zouden in elk vliegtuig, elke grensovergang en politiebureau moeten hangen, aldus Kinkel.

De Joegoslavische minister van buitenlandse zaken, Milan Milutinovic, heeft op 11 maart Zagreb bezocht voor overleg met zijn Kroatische ambtgenoot, Mate Granic. Beide landen voeren een politiek van kleine stappen om te komen tot normalisering. Het was het eerste bezoek van een Joegoslavisch regeringslid aan Kroatië, sinds dit land zich in 1991 onafhankelijk verklaarde en de Servisch-Kroatische oorlog uitbrak. De bewindslieden ondertekend overeenkomsten over het herstel van post- en verkeersverbindingen. De bedoeling is de geblokkeerde autoweg "broederschap en eenheid" tussen Belgrado en Zagreb te heropenen. De twee landen zijn het ook eens geworden over een hervatting van de burgerluchtvaart en volledige telecommunicatieverbindingen, heropening van de Adriatische oliepijpleiding en een opwaardering van de bescheiden diplomatieke delegaties. Een spoedig aangaan van diplomatieke betrekkingen tussen de federatie (Servië-Montenegro) en Kroatië is niet in zicht; daarvoor zijn er nog te veel onopgeloste kwesties.

OOST-SLAVONIË

Zagreb wil dat Oost-Slavonië, het laatste deel van Kroatisch grondgebied dat nog in Servische handen is, door de VN wordt gedemilitariseerd voordat het zomerseizoen begint. Het toerisme was, voordat de Serviërs in 1991 tegen de Kroatische afscheiding in opstand kwamen, de belangrijkste bron van deviezen van de republiek. De minister van toerisme, Gordana Borovic verklaarde op 7 maart dat vrede en een stabiele politieke situatie noodzakelijk zijn, om de inkomsten weer op het oude peil te brengen.

KLEIN-JOEGOSLAVIË (Servië en Montenegro)

Tijdens het eerste naoorlogse congres

van de Socialistische Partij van Servië (SPS) op 3 maart in Belgrado, is het staatshoofd van Servië, Slobodan Milosevic herkozen als partijleider. Na de verkiezing klonk niet het Servische, maar het oud Joegoslavische volkslied en het lied *Druze* (kameraden). Milosevic is sinds kort ex-nationalist en net als destijds Josip Broz Tito treedt hij hard op tegen "elementen" die de etnische haat aanwakkeren. Sinds de ondertekening van de akkoorden van Dayton praat de president niet meer over de Slag op het Merelveld van 1389, maar alleen nog over wederopbouw en het jaar 2000, -zoekend naar woorden die passen bij zijn nieuwe imago van vredestichter. De vrede is getekend en de sancties zijn opgeheven. Servië moet nu zijn ontwikkeling ter hand nemen. Nieuw te bouwen snelwegen naar Budapest, Sofia en Athene moeten Belgrado uit het isolement halen.

Naar schatting 10.000 mensen hebben zaterdagmiddag 9 maart in Belgrado gedemonstreerd tegen de regering van Slobodan Milosevic. Drie oppositiepartijen hadden opgeroepen tot een manifestatie tegen de voormalige communistische en zich nu socialistisch noemende regering. Milosevic kleedt als president van de Servische deelrepubliek de machtigste post in de Federale Republiek Joegoslavië. De demonstratie vond plaats ter gelegenheid van de vijfde verjaardag van een massademonstratie tegen het toenmalige bewind.

De Servische politie heeft de 25-jarige Drazan Erdemovic op 7 maart aangehouden. Hij wordt verdacht van "deelname aan de massale liquidatie van burgers", na de val van de moslim-enclave Srebrenica. Het oorlogstribunaal is door Servië op de hoogte gesteld van de aanhouding en aanklager Goldstone heeft de autoriteiten in Belgrado gevraagd Erdemovic naar Den Haag te sturen. Erdemovic was al op 2 maart gearresteerd en voorgeleid aan een rechter van instructie in het Servische Novi Sad. Volgens het Joegoslavische persbureau Tanjug heeft hij daar, in aanwezigheid van een ad-

vocaat, schuld bekend aan de hem ten laste gelegde feiten. Een tweede arrestant, de 28 jarige Radoslav Kremenovic uit de omgeving van Banja Luka, wordt er van verdacht Erdemovic schuil te hebben gehouden. De kans is groot dat ze worden overgedragen aan het VN-tribunaal in Den Haag. Het zou dan de eerste keer zijn dat een land in Ex-Joegoslavië zijn land- of bondgenoten aan Den Haag worden overhandigd. Via hun verklaring zou duidelijk kunnen worden, wat er met de 8000 vermiste moslims uit Srebrenica na de val van de beschermde enclave is gebeurd.

Generaal Djorde Djukic, die sinds 12 februari in handen van het oorlogs-tribunaal in Den Haag is, schijnt geen Serviër te zijn. Dit blijkt uit documenten waarop *The Guardian* de hand heeft weten te leggen. Het is duidelijk dat Djukic tot aan zijn arrestatie in Sarajevo verbonden is geweest aan de generale staf van het leger van klein-Joegoslavië. Op het militaire identiteitsbewijs van Djukic prijken de woorden: *Vojska Jugoslavije*, het Joegoslavische leger. Als standplaats wordt Belgrado genoemd. De kaart is jaarlijks van een stempel voorzien, de laatste keer in 1996. De gegevens op de identiteitskaart van generaal Djukic zijn in strijd met herhaalde plechtige verzekeringen van de Servische president Slobodan Milosevic, dat de klein-Joegoslavische strijdkrachten al jaren geen enkele bijstand meer verlenen aan de Bosnisch-Servische troepen van generaal Mladic.

Een luxueus jacht dat eens aan de Joegoslavische communisten-leider Tito behoorde, zal op een veiling ter verkoop worden aangeboden voor minimaal 3,3 miljoen gulden. Tito maakte vaak gebruik van het 118 meter lange jacht, de Galeb (zeemeeuw), voor reizen zowel als voor ontvangsten.

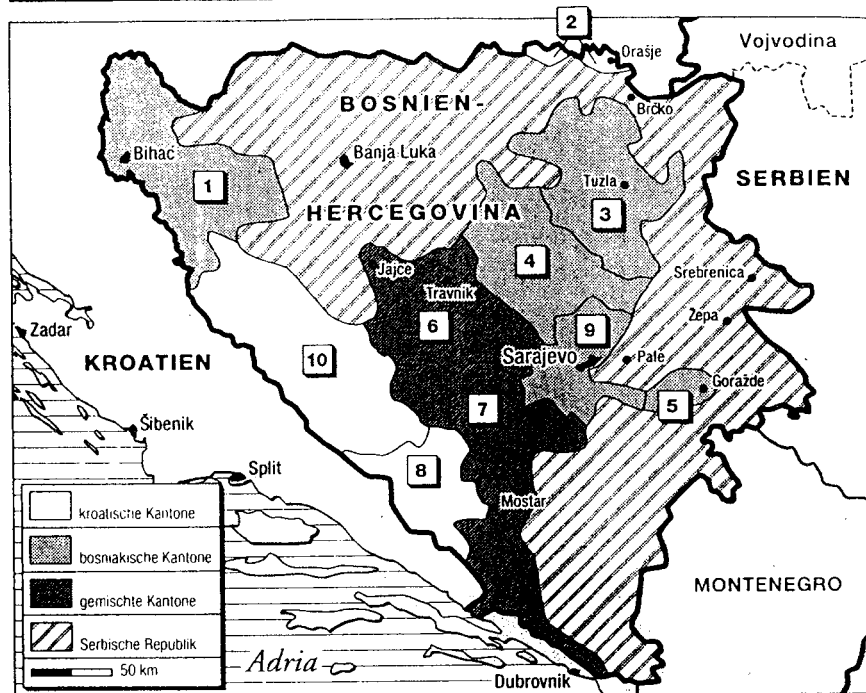
BOSNIË-HERCEGOVINA POLITIEK

Het toch al wankel verbond tussen moslims en Kroaten staat onder grote

druk. De Bosnisch-Kroatische leider Rezimir Zubak zei te vrezen dat de strijd tussen de twee bevolkingsgroepen zal oplaaien, als de spanningen in de moslim-Kroatische federatie (MKF) niet snel uit de weg worden geruimd. Op 5 maart leverde de voormalige Bosnische premier Haris Silajdzic felle kritiek op de uitvoering van het akkoord, waarin de oprichting van de moslim-Kroatische federatie is vastgelegd.

dollar. De andere bijdragen komen van de Europese Unie, Japan en het privé Soros-fonds. Voor de opbouw van Bosnië moeten volgens de Wereldbank, de komende vier tot vijf jaar 5,1 miljard dollar bijeengebracht worden. Met dit eerste Wereldbankkrediet worden hoofdzakelijk belangrijke infrastructuurle en administratieve projecten betaald. Het betreft in eerste instantie het herstel van de watervoorzieningen, de wederopbouw van

Die Kantone der bosniakisch-kroatischen Föderation

Frankfurter Allgemeine Zeitung

De oud-burgemeester van Amsterdam en voormalig minister van Binnenlandse Zaken, Ed van Thijn, gaat leiding geven aan een groep internationale waarnemers die later dit jaar zal toezien op de organisatie en het verloop van de verkiezingen in Bosnië. Van Thijn vertrekt mogelijk al midden volgende maand naar voormalig Joegoslavië. Van Thijn krijgt een internationale staf onder zich en daarnaast duizenden internationale waarnemers die moeten toezien op een eerlijke stembusstrijd.

De Wereldbank heeft haar eerste "wederopbouw krediet" verleend aan Bosnië. Het gaat om een bedrag van 45 miljoen dollar, wat deel uitmaakt van een totaalbedrag van 160 miljoen

het vliegveld van Sarajevo, het herstel van wegen, verkeersmiddelen en het opzetten van een nieuwe landbouworganisatie.

De Amerikaanse regering zal het federale Bosnische leger, dat bestaat uit moslims en Kroaten, voor 100 miljoen dollar aan wapens en apparatuur leveren. Bovendien zal geprobeerd worden om op 14 en 15 maart, tijdens een donorconferentie te Ankara in Turkije, nog eens 700 miljoen dollar bij elkaar te krijgen. In eerste instantie zullen de VS communicatieapparatuur en handvuurwapens leveren, daarna artillerie en andere zware wapens. De bedoeling van de hulp is het gezamenlijke moslim-Kroatische leger nagenoeg even sterk te maken als het leger van

einde van het jaar Bosnië verlaten hebben, aldus een woordvoerder van het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken.

De Bosnische Kroaten zijn op 4 maart teruggekomen op een overeenkomst met betrekking tot de vorming van een gezamenlijk bestuurd kanton Sarajevo. De overeenkomst werd een maand geleden ondertekend door Kresimir Zubak, de Kroatische president van de moslim-Kroatische federatie, en Ejup Ganic, moslim-vice-president van de federatie. De Kroaten zeiden dat het akkoord over Sarajevo in strijd is met de grondwet.

Robert L. Gallucci, de Amerikaanse diplomaat die sinds het aftreden van Richard Holbrooke vorige maand toeziet op de uitvoering van het Bosnische vredesakkoord, neemt ontslag. Gallucci, die onderminister van buitenlandse zaken is, wordt per 1 mei decaan van de vermaarde Georgetown School of Foreign Service in Washington, een instituut voor de opleiding van diplomaten en onderzoek op het gebied van internationale betrekkingen. De rol van Gallucci bij de uitvoering van het vredesakkoord wordt overgenomen door John C. Kornblum (52 jaar), die al opvolger is van Holbrooke als onderminister voor Europese aangelegenheden. Kornblum is net als Gallucci een carrière-diplomaat. Hij maakte bij de vredesbesprekingen in Dayton deel uit van het team van bemiddelaars van Holbrooke.

De Bosnische president Izetbegovic is op zondagavond 11 maart voor het eerst sinds zijn opname in het ziekenhuis op 22 februari, weer in het openbaar gezien. Voor de televisie-camera's van de Bosnische TV had hij een onderhoud met vertegenwoordigers van zijn regering. Hij is op 14 maart uit het ziekenhuis ontslagen en zal nog twee maanden thuis moeten revalideren.

De Kroatische premier Matesa en zijn

minister van buitenlandse zaken Granic zijn op 14 maart in Sarajevo aangekomen. Zij zullen proberen de uit elkaar vallende federatie tussen moslims en Bosnische Kroaten te redden. Een NAVO-woordvoerder waarschuwde openlijk dat beide partijen erg weinig doen om de federatie te laten slagen. Een internationale functionaris die anoniem wenste te blijven, ging nog een stap verder en sprak over een vrije val van de federatie. De moslim-Kroatische federatie, onder druk van de Verenigde Staten in 1994 opgericht, is de hoeksteen van het vredesakkoord van Dayton. Als de federatie uit elkaar valt, zullen de Bosnische Serviërs zich waarschijnlijk niets meer aantrekken van de afspraken uit het vredesakkoord.

BOSNIË-HERCEGOVINA MILITAIR / NAVO

De Bosnisch-Servische leider Karadzic en zijn leger-bevelhebber Mladic, hebben gewaarschuwd voor de gevolgen als ze worden gearresteerd en naar Den Haag worden gestuurd. Voor de tv zei Mladic op 10 maart, dat een poging hem te arresteren de NAVO duur zou komen te staan.

Het Amerikaanse ministerie van buitenlandse zaken heeft op 8 maart opnieuw gewaarschuwd dat de VS niet zullen meewerken aan de modernisering van het Bosnische leger, zolang er buitenlandse strijders in Bosnië zijn. In het minste geval zal de Senaat de toegezegde 100 miljoen dollar weigeren te geven. Geschat wordt dat circa tweehonderd buitenlandse islamitische strijders zich nog in Bosnië bevinden. Woordvoerder Nicholas Burns zei dat de VS niet blij zijn met de recente contacten op hoog niveau tussen Bosnië en Iran. Hij noemde Iran een "vogelvrije staat en een sponsor van terrorisme" Burns zei verder dat Bosnië de dag zal betreuren dat het zich te nauw met de Iraanse regering verbindt. Hij merkte op dat het vertrek van buitenlandse troepen uit Bosnië een afspraak is waar de Bosni-

sche regering zich krachtens het akkoord van Dayton toe heeft verplicht.

De Bosnische Serviërs hebben op 16 maart aangekondigd met een brigade van 900 man en voorzien van geschut, uit Banja Luka door de Manjaca-vallei te trekken. Infanterietroepen van IFOR begeleidden hen.

IMPLEMENTATION FORCE (IFOR)

De vredesmacht IFOR neemt in incidentele gevallen de bewaking van massagraven in Bosnië op zich. Dit heeft de NAVO-raad op 6 maart in Brussel besloten. IFOR maakte twee maanden geleden nog bekend geen troepen beschikbaar te stellen voor dit soort bewakingen. Wel houdt IFOR de massagraven vanuit de lucht in de gaten, om plundering en de verwijdering van bewijsmateriaal te voorkomen. Mocht het VN-tribunaal in Den Haag om steun vragen zal dat niet worden geweigerd, zei een woordvoerder van de NAVO. De NAVO-raad zag af van verdere uitbreiding van de IFOR-taken op civiel gebied, zoals het toezicht bij verkiezingen en de evacuatie van vluchtelingen.

Europa moet gaan nadenken over de implicaties van het vertrek van IFOR uit Bosnië, eind dit jaar. Tot dusver heeft Europa helemaal geen strategie op dit gebied. De voorbereidingen voor een vertrek van de Amerikanen zullen al enkele maanden van te voren beginnen. Als de verkiezingen in Bosnië pas in september plaatshebben, komt het vertrek van IFOR eigenlijk te vroeg. Achter de schermen wordt bij de NAVO al geruime tijd gediscussieerd over de vraag wat er moet gebeuren als de Amerikanen vertrekken. De Amerikanen die de meerderheid van IFOR vormen, hebben aangekondigd dat ze hun troepen absoluut niet langer dan één jaar in Bosnië gelegerd willen hebben. Gezien de komende presidents-verkiezingen zal de Amerikaanse regering daar niet op terug komen, zo is de verwachting.

NOORD-OOST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (US)- SECTOR

Een Amerikaanse vrouwelijke militair is in Bosnië op 5 maart verkracht. Dit is waarschijnlijk door militairen van een Tsjechische eenheid gebeurd. De Tsjechen hebben een onderzoek ingesteld. De vrouw werd overgebracht naar het ziekenhuis van de Hongaarse basis Taszar. Haar naam en rang werden niet bekend gemaakt.

In de hevig bevochten Posavina-corridor, die West-Bosnië verbindt met de rest van de Servische gebieden, ligt een kruising van wegen waar moslims, Serviërs en Kroaten elkaar treffen onder toezicht van de NAVO. Over deze kruising, die deel uitmaakt van de door de IFOR genoemde route "Arizona", rolt nu non-stop militair materieel, dat wordt verplaatst tussen logistieke basis in Hongarije en de troepen in Bosnië. Het punt waar de twee wegen elkaar kruisen, nabij de plaats Loncari, is een ontmoetingsplaats geworden voor honderden uiteengerukte families, oude vrienden en voormalige burens. In het weekeinde is het kruispunt zo druk dat het verkeer er alleen met moeite door kan ko-

men. Zowel de Servische als de Bosnische autobussen hebben een nieuwe halte op het kruispunt ingelast. Trucks van het Bosnisch-Servische leger verlenen keurig voorrang aan auto's met een Bosnische nummerplaat. De meeste Serviërs, Kroaten en moslims op het kruispunt betwijfelen of de vrede wel zal blijven voortduren als IFOR zich aan het eind van het jaar terugtrekt. Zonder de Amerikaanse Apache-helikopters in de lucht en de zwaar bewapende patrouilles op de wegen zouden ze hier niet zo rustig bij elkaar kunnen staan, denkt iedereen.

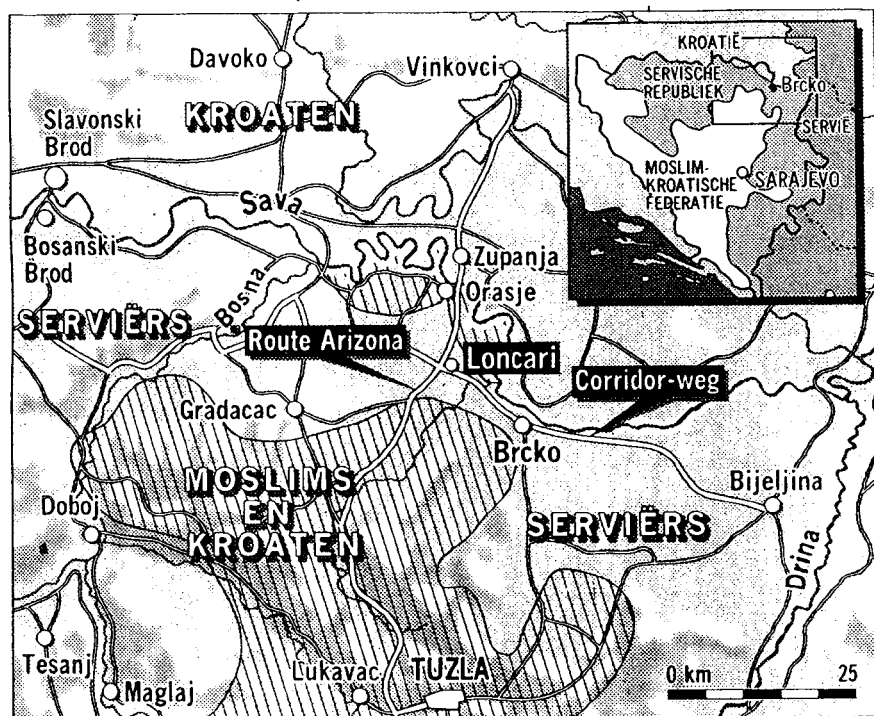
WEST BOSNIË- HERCEGOVINA / IFOR (UK)- SECTOR

NEDERLANDSE MILITAIREN
Onder supervisie van IFOR trekken Bosnisch-Servische troepen op 19 maart met zware wapens de streken rond Mrkonjic Grad en Sipovo binnen. Het gebied, dat door de vredesmacht Het Aambeeld wordt genoemd, was door Bosnische Kroaten veroverd. Volgens het akkoord van Dayton moet dit gebied aan de Serviërs teruggegeven worden. Om te voorkomen dat de strijd weer oplaait hebben IFOR-eenheden sinds 17 maart op vier plaat-

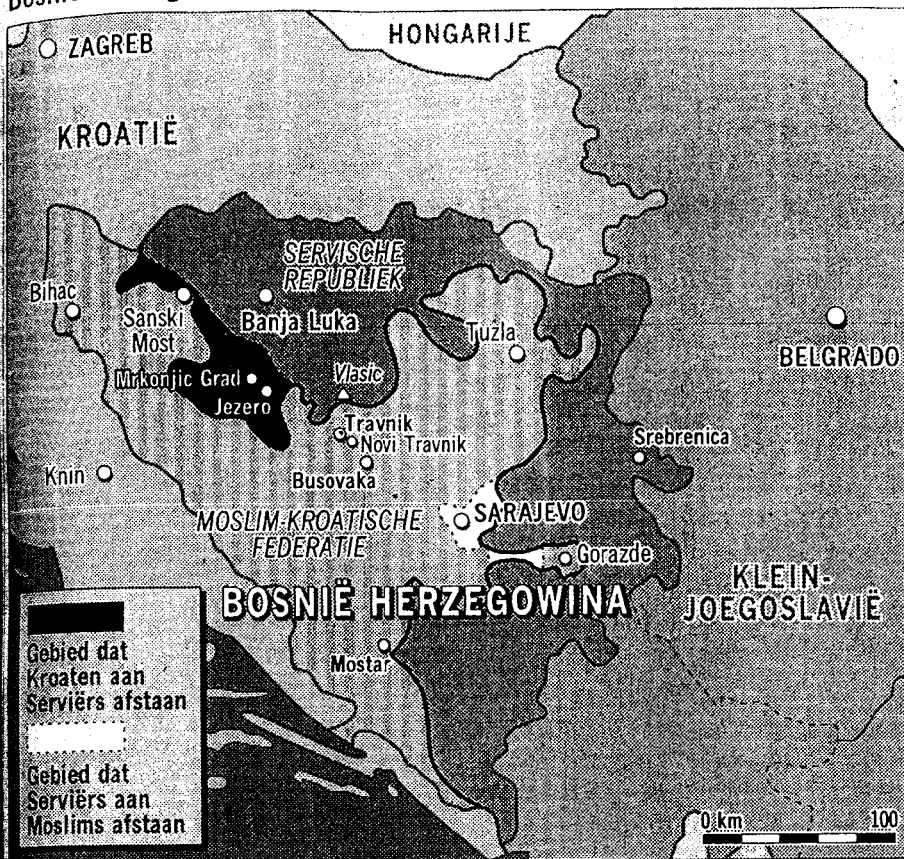
sen kanonnen, mortieren en pantservoertuigen opgesteld - en wel op een wijze die terdege rekening houdt met wederzijdse gevoeligheden. "We willen de Serviërs niet de indruk geven dat alle lopen in hun richting wijzen en zullen de Bosnische Kroaten waarschuwen dat ze niets moeten proberen", aldus kapitein de mariniers V. van Suchtelen. Een deel van de wapens staat op doelen in Servisch gebied gericht. Een mortierstelling van het Nederlandse Korps Mariniers houdt de Bosnisch-Kroatische stad Jajce, dat aan de bestandslijn ligt, onder schot. Op alle belangrijke kruispunten in het Aambeeld heeft IFOR stellingen betrokken. De wegen, die naar Kroatisch gebied lopen, zijn geblokkeerd om te voorkomen dat de Serviërs bij verrassing doorstoten. Met helikopters controleert IFOR of er langs sluiptwegen niet meer troepen met zware wapens het gebied in komen. In het Aambeeld is nauwelijks een bewoonbaar huis te vinden. De woningen zijn opgeblazen, in brand gestoken of half gesloopt.

Aan de poort van het wintersportcomplex, dat de Limburgse Jagers hebben betrokken in Sisava, zijn de eerste Duitse toeristen gesignaleerd. Zij kwamen vragen of hun vakantiehuisje er nog stond. In het zwaar bemijnde gebied van de Nederlanders komen langzaam vluchtelingen terug. En juist deze terugkeer baart IFOR hoofdbreken. Veel dorpen in het Aambeeld hebben het front vaak zien passeren en zijn omringd met mijnevelden. In verlaten gebieden kan letterlijk elk voorwerp explosiegevaar opleveren. Zelfs ontzielde lichamen zijn soms gevalstrikt, zegt het hoofd van de Explosieven Opruimingsdienst (EOD) van de luchtmacht, kolonel Vingerhoets. Om het vertrouwen van de bevolking te winnen zal de EOD bij Sisava ook helpen met het ruimen van mijnen in dorpen en velden. Dat heeft chef defensiestaf Van den Breemen besloten. Het mijnengevaar is één van de redenen waarom IFOR uiterst voorzichtig is met massagraven. Zolang de sneeuw nog niet is gedooid, kunnen de experts hun werk

Moslim-Servisch kruispunt Loncari

de Volkskrant, 6 maart 1996

het dorp ligt, (ten zuiden van Bihac en vlakbij de grens met Kroatië), werd hermetisch afgesloten. De actie is bedoeld om het Bosnisch-Kroatische leger (HVO), te intimideren. De Kroaten houden sinds september vorig jaar de helft van het moslim-dorp bezet. Volgens het vredesakkoord van Dayton zou het dorp onder moslim-bestuur komen. De streek rond Kulen Vakuf, met ruim 1400 inwoners 95 procent moslims en vijf procent Serviërs, werd in 1992 door Bosnische Serviërs bezet. Er wonen slechts drie Kroatische gezinnen. Vorig jaar, na de Kroatische herovering van de Krajina, werd het dorp bij de Kroatische mars naar Banja Luka ingenomen.

ZUID-OOST BOSNIË-HERCEGOVINA / IFOR (FR)-SECTOR

Ongeveer achttien Kroatische agenten hebben na een ultimatum van het hoofd van de VN-politiemacht in Bosnië, de Servische wijk Hadzici in Sarajevo verlaten. Zij hadden op 5 maart het politiebureau van Hadzici bezet, dat op deze dag werd overgedragen aan de moslim-Kroatische federatie. Het hoofd van de VN-politiemacht, Peter Fitzgerald, had de Kroaten bedreigd met een militaire actie van IFOR als zij het ultimatum zouden negeren. Binnen een uur verlieten de Kroaten het

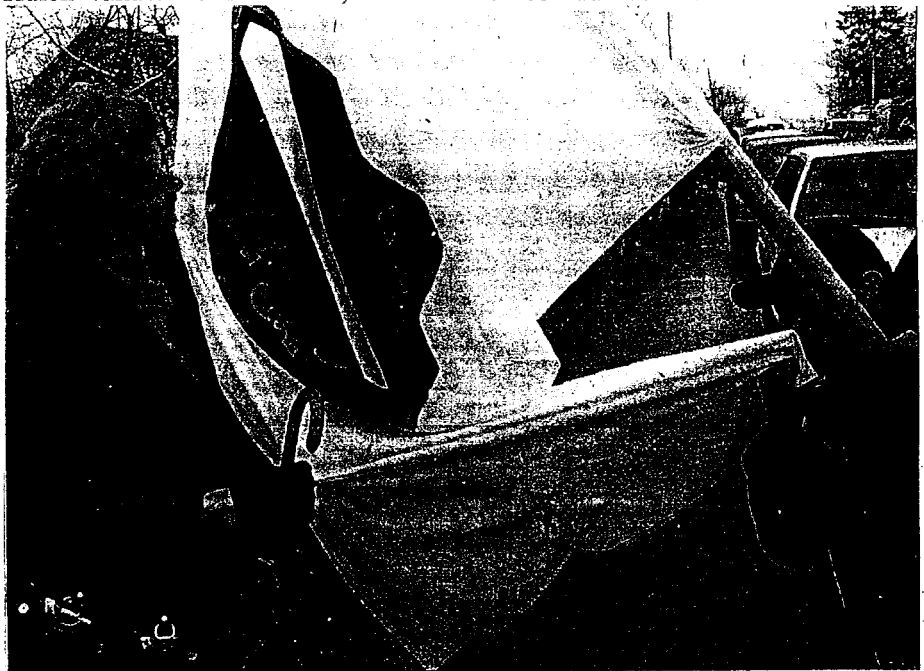
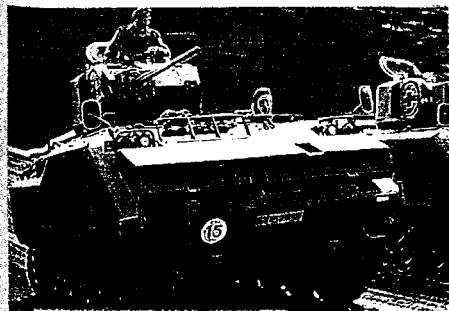
de Volkskrant, 16 maart 1996

niet goed doen en neemt IFOR niet het risico om in de bevroren grond te gaan graven. Van sporen van oorlogsmisdaden worden wel foto's en videobeelden gemaakt. Inmiddels hangt in alle IFOR-kantines de VN-lijst met gezochte oorlogsmisdadigers. Hun aanhouding heeft echter geen prioriteit. Andere doelen, zoals het toezicht houden op de demobilisering en het ruimen van mijnen, gaan voor.

Een 22-jarige Nederlandse korporaal van IFOR is op 15 maart gewond geraakt door een ongeval met een 25 millimeter boordwapen. Hij kreeg een kogel in zijn linkeronderbeen. Bij het ontladen van het kanon van een YPR 765-rupsvoertuig werden door nog onbekende oorzaak vier kogels afgevuurd. Eén van die kogels raakte de

korporaal, die op een ander rupsvoertuig stond. Hij is overgebracht naar de verbandplaats in Novi Travnik. De militair maakte deel uit van het Charlie-team van het INL-Mechbat, dat werkt vanuit Skender Vakuf.

IFOR-tanks, zijn op 15 maart opgerukt naar het West-Bosnische dorp Kulen Vakuf. De Una-vallei, waarin

Een Bosnische man kust de Bosnische vlag als hij Ildiza binnenkomt. Ildiza, een Servische buitenwijk van Sarajevo, is overgedragen aan de federatie Bosnische autoriteiten. Foto: Reuters

de Gelderlander, 13 maart 1996

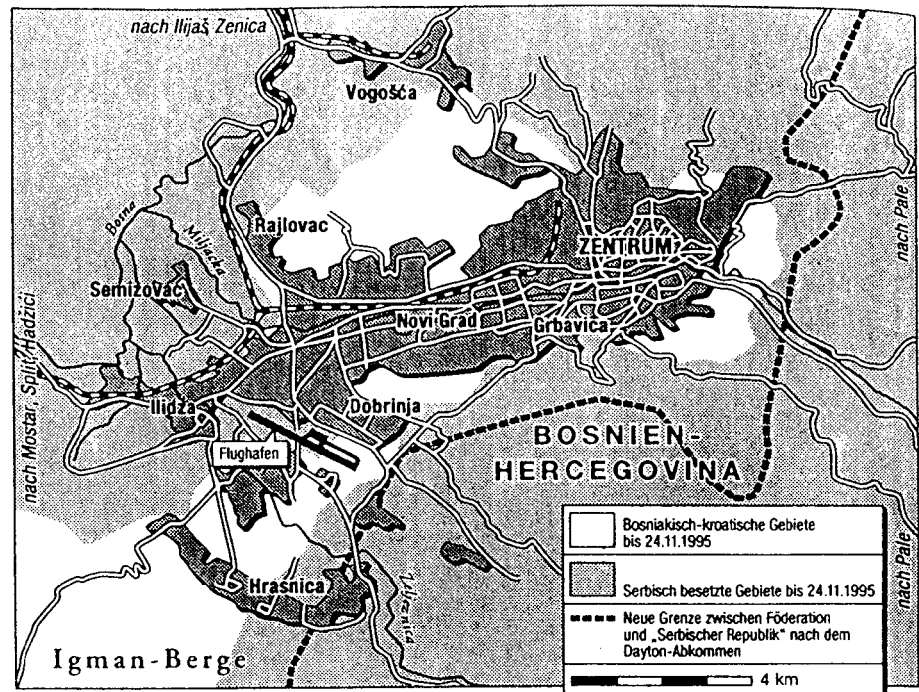
politiebureau en vertrokken in een vrachtauto onder begeleiding van leden van de VN-politiemacht (IPTF). Kort nadat zij waren vertrokken explodeerde een bom in het verlaten politiebureau. De ramen werden uit de sponningen geblazen, maar niemand raakte gewond. De reden voor de actie was een geschil over de samenstelling van de politiemacht van de federatie. Volgens afspraak moest deze bestaan uit 51 moslims, 15 Serviërs en 5 Kroaten en gebaseerd op de vooroorlogse samenstelling van de bevolking van het stadsdeel. De Kroaten zijn ondervetegenwoordigd, vonden de bezetters. Zij eisten een eigen Kroatische politiemacht voor Hadzici en Ilias een tweede voorstadje, op Zagreb ontkent bij de actie betrokken te zijn.

De Amsterdamse percussiegroep *Djembe Khan* gaat van 3 tot en met 17 mei naar Mostar om door middel van muziektherapie kinderen te helpen bij het verwerken van door de jaren lange oorlog ontstane trauma's. Het project onder de naam *Music for Mostar*, wordt opgezet in samenwerking met de internationale hulporganisatie War Child. In de komende maanden worden sponsors gezocht en individuele donaties gevraagd om het project financieel mogelijk te maken.

Radicale Serviërs hebben op 9 en 10 maart in Ilidza talrijke huizen, openbare gebouwen en fabrieken in brand gestoken. De voorstad van Sarajevo moest volgens de akkoorden van Dayton op 11 maart zijn overgedragen aan de moslim-autoriteiten. De vertrekkende Serviërs wilden niet dat Ilidza ongeschonden in handen van de Bosnische overheid valt. De Bosnische brandweer in Sarajevo durfde geen branden te blussen in Ilidza. De Serviërs hadden gedreigd om de voornamelijk uit moslims bestaande Bosnische brandweer te doden. Ook troepen van IFOR konden geen bescherming bieden.

De laatste Servische wijk van Sarajevo, Grbavica, zal op 19 maart worden overgedragen aan de federatie van moslims en Kroaten. Tweehon-

Sarajevo

Frankfurter Allgemeine Zeitung

derd militairen van IFOR patrouilleren in Grbavica met pantservoertuigen om plunderingen en brandstichtingen als in Ilidza te voorkomen. Maar de IFOR-soldaten moesten op 18 maart machteloos toezien hoe de Servische bewoners massaal hun woningen, het marktgebouw en een UNHCR-voedselopslagplaats in brand staken. Brandweerlieden weigerden uit te rukken omdat brandweerwagens op 15 maart reeds twee handgranaten kregen toegeworpen. De leiding van IFOR vreest dat de overdracht van Grbavica buitengewoon moeilijk zal worden. De wijk geldt als het symbool van de verankering van de Servische separatisten in de Bosnische hoofdstad. Wordt bewoond door felle aanhangers van de Servische zaak.

EU-ministers hebben zich tijdens een informele bijeenkomst in Palermo bezig gehouden met de vraag wie de EU-bestuurder van Mostar, de Duitser Hans Koschnick, moet opvolgen. Koschnick kondigde onlangs zijn aftreden aan. Een beslissing over de opvolging is nog niet genomen. Volgens bronnen bij het overleg, circuleren er diverse namen van potentiële opvolgers.

VERENIGDE NATIES

De VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR heeft een eerste programma voor de terugkeer van vluchtelingen opgesteld. Een woordvoerder zei in Genève dat 3000 van de 6.500 moslims en Bosnische Kroaten, die aan het begin van de oorlog uit een van de Servische wijken van Sarajevo, (Vogosca), werden verdreven, de komende dagen naar hun woningen zullen terugkeren. Het gaat om mensen die na hun verdrijving, in andere stadsdelen van Sarajevo terecht zijn gekomen. De andere 3.500 verdreven moslims en Kroaten wonen thans verspreid over heel Bosnië; de laatste groep keert later naar Vogosca terug.

Ongeveer 35 landen en organisaties zijn op 8 maart in de Noorse hoofdstad Oslo bijeengekomen om te praten over terugkeer van de twee miljoen vluchtelingen en ontheemden uit Bosnië. De conferentie is georganiseerd door het VN-Hoge commissariaat voor de Vluchtelingen (UNHCR). De deelnemers aan de bijeenkomst, die achter gesloten deuren heeft plaats gevonden, zijn bijeengekomen om oplossingen te vinden voor,

en hulp te bieden aan de duizenden vluchtelingen. Zij moeten veilig en waardig naar huis kunnen terugkeren, zei gastheer minister Gunnar Berge in zijn openingstoespraak. Berge is belast met de zorg voor de naar schatting 12.000 Bosnische vluchtelingen in Noorwegen.

Het aantal blauwhelmen is de afgelopen anderhalf jaar spectaculair gedaald. Dat komt door de bezuinigingen bij de Verenigde Naties en door het mislukken van de vredesoperaties. Tussen september 1994 en maart dit jaar is het aantal waarnemers, politiebeamten en militairen dat onder de VN dient, van 78.000 gedaald naar nog geen 25.000.

VN-TRIBUNAAL

De voormalige stafchef van de HVO, generaal Tihomir Blaskic is bereid om zijn onschuld te bewijzen voor het VN-tribunaal. Hij is één van de zeven Bosnische Kroaten die door het oorlogstribunaal in staat van beschuldiging zijn gesteld. Dit heeft zijn verdediger, Zvonimir Hodak in een Kroatische krant gezegd. Blaskic is ervan beschuldigd HVO-troepen te hebben geleid die in veertien steden en dorpen in het dal van de Lasva rivier (Centraal-Bosnië) oorlogsmisdaden tegen de moslims hebben begaan. Eén dag nadat Blaskic eind vorig jaar door het Haagse tribunaal in staat van beschuldiging werd gesteld, werd hij door de Kroatische president Franjo Tudjman bevorderd tot inspecteur van het Kroatische leger. Volgens Hodak hoopt Blaskic op huisarrest als hij vrijwillig naar Den Haag gaat. Hij zou

daartoe met aanklager Goldstone een akkoord hebben bereikt. De afspraak wordt evenwel door een woordvoerder van het tribunaal ontkent.

Het Joegoslavië-tribunaal heeft op 8 maart een internationaal arrestatiebevel uitgevaardigd tegen de voormalige Servisch-Kroatische president Milan Martic. Het bevel geldt voor alle staten en ook voor IFOR. Het tribunaal had Martic eerder bij verstek in staat van beschuldiging gesteld wegens oorlogsmisdaden. Hij wordt verdacht, als leider van de zelfuitgeroepen Servische republiek Krajina, in Kroatië opdracht te hebben gegeven tot een bombardement op drie Kroatische steden, waaronder Zagreb. De drie rechters van de eerste kamer van het tribunaal ondersteunden unaniem de tegen Martic ingebrachte beschuldiging. Die conclusie was nodig om de zogeheten artikel 61-procedure in werking te kunnen te kunnen stellen. Volgens dit artikel heeft het tribunaal het recht een internationaal arrestatiebevel uit te vaardigen tegen verdachten van oorlogsmisdaden die zich aan de rechtsgang van het VN-hof proberen te onttrekken. Het artikel biedt de rechter tevens de mogelijkheid de Veiligheidsraad van de VN te vragen sancties in te stellen tegen een land dat weigert een verdachte uit te leveren.

EUROPESE UNIE

Binnen de EU groeit de bezorgdheid over de situatie in Bosnië. Door de olopemde spanningen in met name

Sarajevo en een gebrek aan financiële middelen dreigt de wederopbouw van het land te stagneren. De EU-lidstaten gaan er nog steeds vanuit dat op 12 en 13 april een nieuwe hulpconferentie voor Bosnië wordt gehouden. Maar die bijeenkomst gaat alleen door als van te voren duidelijk is dat er voldoende toezeggingen komen. Voor dit jaar en begin volgend jaar is een bedrag van 1.8 miljard ecu nodig en daarvan is nog slechts 550 miljoen binnen. De EU vindt dat nu vooral de VS, Japan, Zwitserland en de islamitische landen over de brug moeten komen. Tegelijkertijd beseffen de EU-ministers dat Europa de zwartepiet zal worden toegespeeld indien de wederopbouw in Bosnië mislukt. De EU-ministers besloten tijdens een informele bijeenkomst van ministers van buitenlandse zaken in Palermo (Sicilië), het EU-bestuur over de stad Mostar nog een half jaar voort te zetten. De officiële beslissing over verlenging van het mandaat zal pas op de formele ministerbijeenkomst van 25 maart in Brussel worden genomen.

Het Europees Parlement heeft de regering van Kroatië opgeroepen de uitslag van de lokale verkiezingen te respecteren en de benoeming van de burgemeester van Zagreb niet langer te blokkeren. De relatie met de EU kan alleen worden verbeterd als president Franjo Tudjman de democratie serieus neemt. De verklaring volgt op de weigering van Tudjman, een kandidaat van de oppositie die de verkiezingen in Zagreb heeft gewonnen, te aanvaarden. Hij had een partijgenote op de burgemeesterspost geplaatst.

AKKOORD REGERING EN REBELLEN HOOPVOL

Elnt P.M. de Rooij

De ontmoeting tussen president Dos Santos en UNITA-leider Savimbi hebben geleid tot hoopvolle afspraken. Zo zal medio dit jaar een regering van nationale eenheid worden gevormd en zullen de beide legers tot één nationaal leger worden samengevoegd. Het tempo waarin de UNITA-militairen zich bij quartering-areas melden, loopt echter gestaag terug. Savimbi wil politieke toezeggingen nadat hij zijn goede wil heeft getoond. De belangstelling van de voormalige ideologische tegenstanders om met Angola tot militaire samenwerking te komen mag opvallend worden genoemd.

Voor dit artikel is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: NRC-Handelsblad, Marchés Tropicaux, SWB (Summary of World Broadcasts), Angola Peace Monitor en Southern Africa Report.

DOS SANTOS ONTMOET SAVIMBI

Dos Santos en Savimbi hebben elkaar op 1 maart in Libreville (Gabon) ontmoet. De ontmoeting was vooral bedoeld om de impasse in het vredesproces te doorbreken en misverstanden uit de weg te ruimen. Ook werden aanbevelingen besproken die moeten leiden tot het inhalen van de verloren tijd. Zowel regering als UNITA staan onder toenemende internationale druk om eindelijk tot resultaten te komen met de uitvoering van het vredesverdrag. Daarbij gaat het met name om de samenvoeging van hun legers en de deling van de macht.

Tijdens de ontmoeting zou Savimbi officieel de functie van vice-president hebben geaccepteerd. Geruchten spreken echter over de mogelijkheid dat niet Savimbi maar de UNITA-ambassadeur Dr Chivukuvuku de kandidaat

zou zijn. De laatste heeft in een interview met de Portugese radio RDP gezegd dat Savimbi de post officieel nog niet heeft geaccepteerd en dat het nog steeds binnen de partij zal moeten worden besproken. Savimbi zelf heeft in het verleden ook al aangegeven dat er mogelijk een geschiktere kandidaat van UNITA voor deze post zou zijn. Ook heeft hij het uitstel van de verkiezingen, die in november moeten worden gehouden, geaccepteerd waarbij de huidige regering in functie blijft. Wel zal er tussen juni en juli een regering van nationale eenheid worden geïnstalleerd waaraan UNITA mogelijk met een aantal posten zal gaan deelnemen. Savimbi heeft aan Dos Santos een lijst met de 172 kandidaten overhandigd. Beiden kwamen ook overeen dat hun volgende ontmoeting (de vijfde) in Angola zal plaatsvinden.

QUARTERING-AREAS

Op 5 maart hebben zich inmiddels 17.374 UNITA-militairen laten registreren en daarmee is het beloofde aantal van 16.500 ruimschoots overschreden, zij het bijna een maand te laat. De militairen zijn verdeeld over Vila Nova 4998, Londuimbali 5222, Quibaxe 5006 en N'gaga 2148. Ook in N'Gova hebben er zich inmiddels een aantal gemeld hoewel het kamp officieel nog geopend moet worden. Dat zal op 12 maart door de Joint Commission gebeuren, eveneens als de nieuwe quartering-areas Quibala en Andulo en op 14 maart Tuco.

De opening van de resterende kampen zal echter nog eens drie maanden op zich laten wachten. Dat komt deels omdat de VN zelf de kampen moet gaan opzetten omdat UNITA haar verplichting niet is nagekomen om voor de benodigde werktroepen te zorgen en deels door de trage regelingen van UNAVEM.

Volgens de commandant van het

Braziliaanse VN-contingent ligt v.w.b. het kamp Andulo de schuld geheel bij UNITA. Doordat zij de route naar Kuito niet vrijgeeft moet het transport van vitale goederen een alternatieve route kiezen wat voor dagen vertraging zorgt. Inmiddels hebben de klachten van UNITA over de kwaliteit van de legering en het voedsel de Joint Commission bereikt. De commissie gaat de klachten onderzoeken en zal een bezoek brengen aan met name de kampen N'gaga, Vila Nova en Londuimbali.

Boutros-Ghali geeft toe dat er zich in de quartering-areas een aantal opvallend jonge UNITA-soldaten hebben gemeld, zonder uniform en met verouderde bewapening. Daarbij komt nog dat de meesten die zich in de eerste fase in de quartering-area Vila Nova hebben gemeld, door UNITA eind 1995 pas zijn gerecruiteerd. De kwaliteit van hen die zich in N'gaga hebben gemeld, dat ligt in door UNITA gecontroleerd gebied, is duidelijk beter. De kwaliteit van de troepen die zich in Quibaxe en Londuimbali bevinden, is gemixed. Van de ingeleverde bewapening is slechts een derde in goede conditie en de rest verouderd tot onbruikbaar. Bovendien is de bijbehorende munitie niet ingeleverd.

Inmiddels heeft Boutros-Ghali zijn bezorgdheid uitgesproken over het snel teruglopen van het tempo waarin de soldaten zich melden. Savimbi vindt dat de regering de goede wil van UNITA moet belonen en verbindt verdere demobilisatie aan politieke eisen. Het gaat daarbij om algehele amnestie voor alle UNITA-militairen en de erkenning van UNITA als legale partij. In het principe van amnestie is reeds voorzien in het Lusaka-protocol. De erkenning als politieke partij is voor Dos Santos pas bespreekbaar na de integratie van het UNITA-leger in het regeringsleger.

AKKOORD OVER AANTAL GENERAALS

De regering en UNITA hebben een akkoord bereikt over het aantal gene-

raals dat het nieuwe regeringsleger van UNITA zal overnemen. UNITA eiste in beginsel veertig plaatsen terwijl de regering er maar maximaal zes bood, die overigens al gevuld waren. Hierdoor kwamen de besprekingen over de integratie van UNITA wederom in een impasse. Tijdens het partijcongres van UNITA is de ontevredenheid van de militaire top duidelijk naar voren gekomen. De regering heeft inmiddels het aantal plaatsen verhoogd van zes naar achttien. Negen van hen zullen in de traditionele onderdelen worden ondergebracht en negen in een zgn. vierde branche, die voorlopig zal worden aangeduid met 9K.

Deze branche zou in de toekomst mogelijk een organisatie kunnen zijn die zich voorlopig gaat bezig houden met het opzetten van nieuwe quartering-areas en het bieden van hulp bij herstelwerkzaamheden. In het verleden is al eerder sprake geweest van het opzetten van een vierde branche, maar is door UNITA verontwaardigd van de hand gewezen. Volgens UNITA zouden de militairen worden gedegradeerd tot werktroepen. De regering heeft alle belang bij de opvang van die groep om te voorkomen dat zij wegens gebrek aan voedsel als gewapende bendes door het land gaan zwerven. Het gaat om een niet onaanzienlijke groep van 36.000 militairen die niet zullen worden opgenomen in het nieuw op te richten regeringsleger FAA.

Besprekingen tussen beide legers hebben inmiddels geleid tot een akkoord over twee plaatsen. UNITA zal de functies van plaatsvervangend chef van de generale staf en de plaatsvervangend inspecteur-generaal gaan bezetten. Ook zal een niet onaanzienlijk aantal UNITA-kolonels in de FAA worden opgenomen.

MILITAIRE SAMENWERKING

De waarnemend minister van defensie, kolgen Pedro Sebastião, heeft op 21 februari een gesprek gehad met de Bulgaarse minister van defensie, Dimitur Pavlov. Bulgarije en Angola hebben voorgenomen een bilateraal militair samenwerkingsverband aan te

gaan. Daarbij zou het mogelijk gaan om het herstel van de militair-economische samenwerking en een Bulgaarse ondersteuning van de training van de Angolese staf.

Sebastião heeft vanaf 28 februari ook een vierdaags bezoek gebracht aan Slowakije waar hij met zijn ambtgenoot sprak over de transformatie die het Slowaakse leger ondergaat. Ook Slowakije is bezig een klein, maar goed uitgerust en goed opgeleid leger op te bouwen. Ook de banden met Rusland zijn wederom aangehaald. De voormalige Sovjet Unie was de voornaamste leverancier van militair materieel tijdens de koude oorlog. Gen João de Matos heeft tijdens zijn bezoek aan Rusland in januari enkele protocollen afgesloten op technisch en militair gebied. Deze protocollen maken deel uit van een nog te tekenen toekomstig samenwerkingsverdrag tussen de beide landen. Daarbij gaat het om de toekomstige opleiding van Angolees kader in Russische militaire scholen en het opzetten van ondernemingen met een militaire achtergrond. Daarmee zou de invloed van Rusland in Angola mogelijk nog groter worden dan die van de voormalige Sovjet Unie. Angola wenst, volgens de generaal, in de toekomst Russisch materieel te blijven gebruiken en zal zich v.w.b. de aanschaf van munitie en reserve-onderdelen het eerst tot Rusland wenden. Generaal De Matos benadrukte nogmaals dat hij nooit zal vergeten dat Angola met diplomatieke en militaire steun van de Sovjet Unie onafhankelijk is geworden.

Ook de Amerikanen zijn op dit terrein actief. Een Amerikaanse delegatie, geleid door gen James Jamerson (plv C van de Amerikaanse troepen in Europa), heeft op 22 februari besprekingen gevoerd met gen De Matos. Daarbij gaat het om een opleidings- en trainingsprogramma ter waarde van 165 miljoen dollar.

Mogelijk geeft Washington hiermee aan dat het niet blij is dat in de toekomst in Angola wederom met Russisch materiaal de dienst wordt uitmaakt en dat de Angolese militairen in Rusland het militaire vak gaan le-

ren. Al met al blijft Angola een strategisch gelegen land met een aanzienlijk grondstoffen-potentieel (olie en diamanten) waarin ook de Amerikanen zijn geïnteresseerd. Amerikaanse oliemaatschappijen investeren op dit moment veel geld in de olie-exploitatie.

De Angolese oliemaatschappij Sonangol schat de huidige reserve op ca. drie miljard vaten, goed voor een exploitatie voor nog twaalf tot vijftien jaar in het huidige tempo, waarbij boringen op grote diepte dit aantal nog aanzienlijk kunnen verhogen.

ZUID AFRIKA GEEFT DONATIE

Zuid-Afrika heeft wederom een bedrag van 29 miljoen rand (ruim 12 miljoen gulden) toegezegd als bijdrage van het Angolese vredesproces. Zuid-Afrika heeft belang bij een stabiel Angola in haar regio om economische redenen. Het bedrag wordt via de VN voor Angola vrijgemaakt en zal voor een groot deel besteed worden voor de aankoop van materiaal afkomstig uit Zuid-Afrika.

NIEUWE PARTIJ

Het Angolese hooggerechtshof heeft een nieuwe partij gelegaliseerd. Het gaat om de PRCA, een conservatieve partij. De partij zal geleid worden door Martinho Mateus.

ONTWIKKELINGEN PER PROVINCIE

PROVINCIE CABINDA

De FLEC-FAC heeft gedreigd de besprekingen met de Zuidafrikaanse firma Brance Energy Company m.b.t. de vrijlating van de drie Zuidafrikaanse gevangenen, op te schorten. De drie zijn op 18 februari ontvoerd. De FLEC-FAC eist buiten terreinvoertuigen en radiomateriaal tevens een losgeld van 3 miljoen dollar. Het laatste is inmiddels verlaagd naar 1 miljoen. De Zuidafrikaanse firma zoekt in Noord-oost Cabinda naar goud.

In januari werden ook al drie werknemers van deze firma ontvoerd. Deze

werden echter na drie dagen weer vrijgelaten. In hoeverre zij losgeld hebben betaald is niet bekend maar het mag duidelijk zijn dat de FLEC-FAC hiermee niet alleen de regio destabiliseert maar zo ook haar financiële en materiële middelen kan aanvullen. De FLEC-FAC voert deze acties uit om de regering te dwingen tot een andere onderhandelingspolitiek m.b.t. onafhankelijkheid.

Inmiddels heeft een delegatie van de Angolese regering o.l.v. minister Andre Pitra Petroff en de FLEC-R (Renovada) in Brazzaville (Congo) een bespreking gevoerd over het vredesproces. Daarbij is tussen beide partijen een voorlopige wapenstilstand afgesloten die op 27 februari is ingegaan en loopt tot rond juni. De regering zal blijven proberen ook met de andere facties in contact te blijven om ook tot een overeenkomst te komen. Afgevaardigden van de FAA en de FLEC-R hebben op 26 februari een ontmoeting gehad in Mbungulambuto om over de uitvoering hiervan afspra-

ken te maken. De FLEC-R afgevaardigde lkol Luis Gomes Lourenco benadrukte nogmaals dat er positieve resultaten in het veld bereikt kunnen worden indien de regering de Cabindese zaak bekijkt in termen van Cabindese rechten, de wet en de geografische locatie t.o.v. Angola. De lkol duidde daarmee wederom op de historische rechten die Cabinda claimt t.a.v. haar onafhankelijkheid of minstens een vergaande autonomie.

LUNDA NORTE

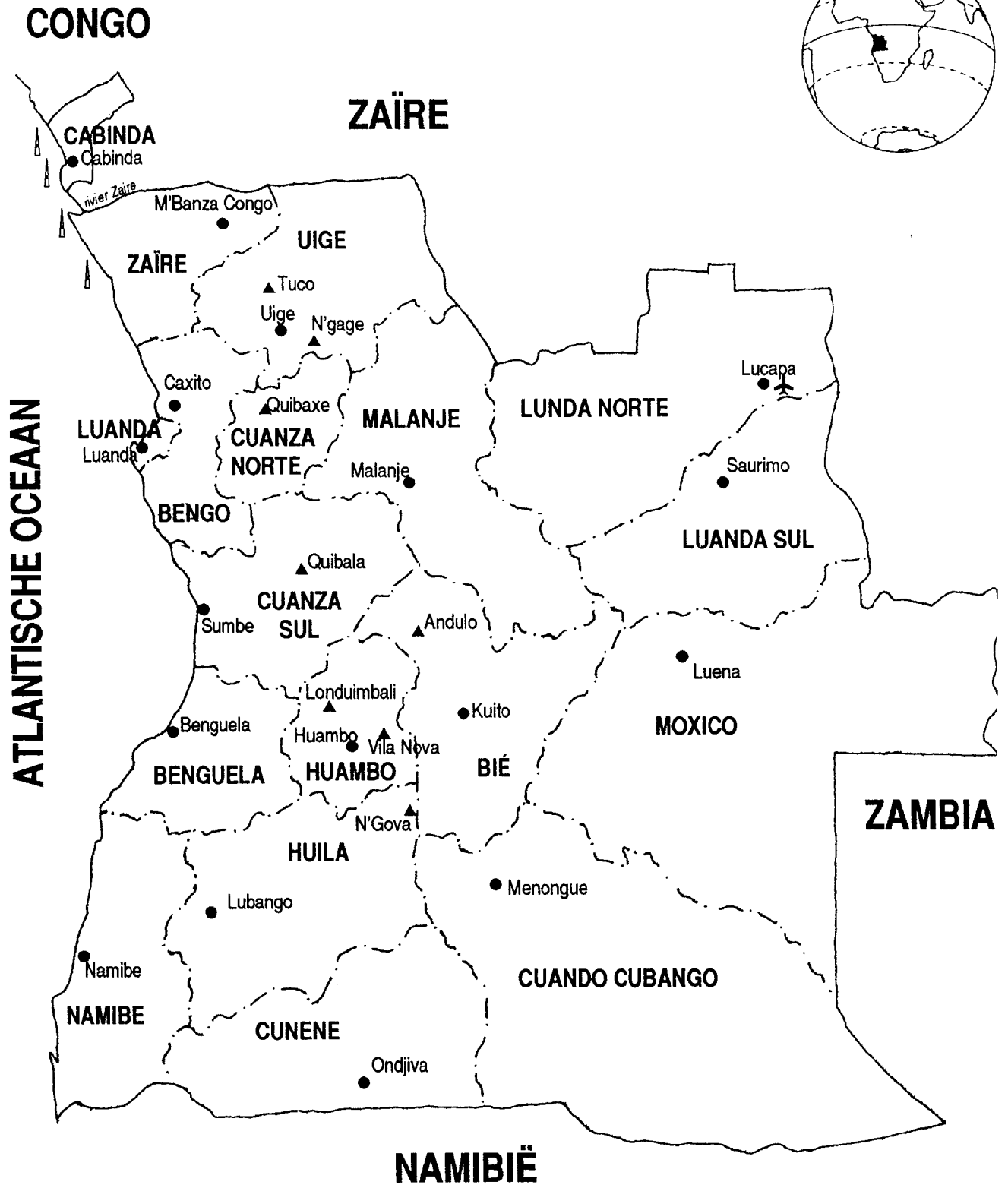
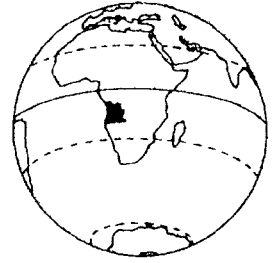
Het op 27 februari neergeschoten vliegtuig betreft een in de Oekraïne gebouwde AN-12 die in het gebied Jaribo, ca. 35 km van Lucapa, is terechtgekomen. De Russische bemanning (vijf man) en enkele mannen die de lading begeleidden, zijn daarbij om het leven gekomen. Het vliegtuig behoorde tot de Aerotropical Air Company en was opgestegen in Luanda voor een transport van vracht naar Lucapa. UNITA ontkent met klem de speculaties van de regering als zou zij verantwoordelijk zijn voor

het neerschieten van het vliegtuig. Het neerstorten zou volgens UNITA te wijten zijn aan overbelading en slecht zicht.

LUNDA SUL

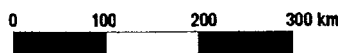
De gouverneur van de provincie, Goncalves Muandumba is bezorgd over tot nu toe bereikte resultaten met betrekking tot de normalisering van de toestand in zijn provincie. Resultaten zullen afhankelijk zijn van de normalisatie van het staatsbudget en de opening van de route Malanje-Saurimo. De staatsmijnbouw m.b.t. diamanten is nagenoeg tot stilstand gekomen en de levensomstandigheden van de bevolking verslechteren nog steeds. M.b.t. tot de mijnbouw is er onvoldoende veiligheid voor de nationale diamantmaatschappij en voor de bevolking is er een gebrek aan fondsen van de overheid. Het programma dat de regering op dit moment uitvoert moet de toegang tot het gebied verzekeren, tot grote onvrede van de illegale diamantwinning.

ANGOLA

Legenda

	Boortorens
	Plaatsnaam
	Quartering-area
PROVINCIE NAAM	

DE 'TOTALE OORLOG' VERKLAARD AAN HAMAS

Elmt D.A. van Amerom

Na de zelfmoordaanslag van zondag 3 maart in Jeruzalem (buslijn 18), had Hamas weer de verantwoordelijkheid opgeëist. In hun verklaring gaven zij aan de wraakcampagnes voorlopig te hebben beëindigd. In een fax werd een bestand van drie maanden aangeboden, waarin Israël via de Palestijnse Autoriteit (PA) met Hamas kon onderhandelen. "Israël is niet van plan met Hamas te onderhandelen,... dat is voorbehouden aan PLO-leider Arafat", had de minister van buitenlandse zaken, Ehud Barak, de vrijdag daarvoor al verklaard. En premier Peres kondigde de 'totale oorlog' tegen Hamas aan. Nog op dezelfde dag werden, voor 170 miljoen gulden, extra veiligheidsmaatregelen aangekondigd, zoals de aanleg van een 300 kilometer lang hekwerk om de scheiding tussen Palestijns en Israëliësch gebied mogelijk te maken. Ook werd de oprichting van een speciale eenheid ter bescherming van de autobussen en bushaltes aangekondigd. Met de mogelijkheid van het opblazen van huizen van de familie van terroristen en verbanning, moest ook weer rekening worden gehouden. Tevens werd Yassar Arafat extra onder druk gezet. De PLO-leider had intussen zes gewapende groepen verboden en honderden Hamas-aanhangers laten oppakken. Ook Jordanië had inmiddels aangegeven Hamas nu te willen aanpakken. Immers, Hamas heeft in dat land een belangrijke vertegenwoordiging. Ondanks het aangekondigde bestand, liet het vervolg niet lang op zich wachten...!

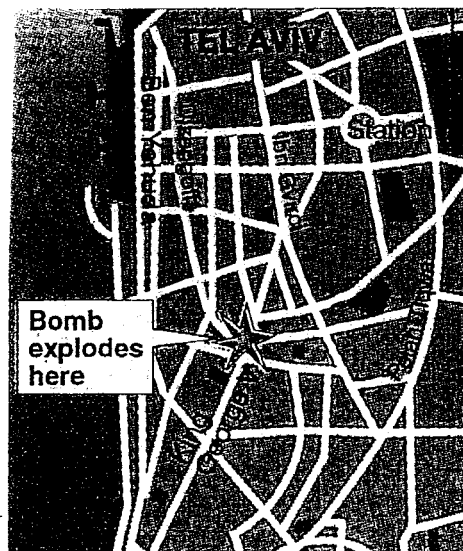
In dit overzicht komen de volgende onderwerpen aan de orde, getiteld:
- AANVANG 'TOTALE OORLOG';
- HAMAS-CRISIS;
- RAZZIA-JACHT IN AUTONOOM GEBIED;
- HEZBALLAH WEER IN HET

NIEUWS;
- ANTI-TERREUR TOP.

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: De Volkskrant, de Telegraaf, het NRC-Handelsblad, het Algemeen Dagblad, Trouw, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Le Monde, The Times, The International Herald Tribune, Middle East International en The Middle East Observer.

AANVANG 'TOTALE OORLOG'

In de ochtend van 4 maart vielen eenheden van de IDF (Israel Defence Forces) bij Hebron, het vooraf afgegrensde Palestijnse vluchtelingenkamp Al-Fawar binnen. Militairen controleerden de identiteitsbewijzen van 800 mannen, doorzochten huizen en arresteerden meer dan dertig Palestijnen op verdenking van mogelijk lidmaatschap van Hamas. Er vond ook een schietpartij plaats, waarbij een soldaat en een kolonist twee Palestijnen verwonden. 1200 Mannen, van zestien jaar en ouder, werden de hele nacht op een schoolplein vastgehouden. Ook Gaza, Bethlehem, Ramallah, Nablus, Tulkarm en Jenin werden totaal geïsoleerd, en de wegen

the Times, 5 maart 1996

tussen de verschillende Palestijnse enclaves afgesloten. In de strook van Gaza namen duizenden Palestijnen, merendeels scholieren, deel aan een protestactie waarin werd opgeroepen een einde te maken aan de bomaanslagen. De demonstratie was door de PLO georganiseerd, maar bracht veel minder mensen op de been dan bij eerdere manifestaties die gericht waren tegen het Israëliësch-Palestijnse vredesproces.

KAMIKAZE IN TEL AVIV

Rond 15.10 uur, één van de drukste momenten van de dag, voor de ingang van het winkelcentrum DIZENGOFF in Tel Aviv: Een 24-jarige man met rugzak ziet de pas geplaatste veiligheidsbeambten bij de doorgang, keert zich om en wandelt naar de drukte bij het zebrapad. Midden tussen de overstekende mensen, waaronder veel feestelijk verklede kinderen, brengt hij zijn, met 30 kilo explosieven gevulde, rugzak tot explosie. 13 Mensen komen direct om leven en 126 raakten gewond. Natuurlijk duurde het niet lang of Hamas liet van zich horen. In een telefoongesprek met radio Israël zei een Hamas-woordvoerder dat een 24-jarige 'martelaar' uit Ramallah (West-Bank) de aanslag in Tel Aviv had uitgevoerd als antwoord op Peres zijn 'totale oorlog'.

SPECIALE MAATREGELEN

Nadat premier Peres de plaats des onheils had bezocht, beleegde hij onmiddellijk een bijzondere kabinetszitting in het gebouw van het ministerie van defensie in Tel Aviv. Na de vergadering kondigde Peres, ter bestrijding van de Hamas-terreur, de vorming van een speciaal hoofdkwartier aan. Aan het hoofd hiervan staat Ami Ayalon, chef van de binnenlandse veiligheidsdienst (Shin Beth). Hij had van het kabinet speciale bevoegdheden gekregen, om zijn extra taak te kunnen uitvoeren. Buiten het ministerie was op dat moment de politie in gevecht met joodse demonstranten, die het aftreden van premier Peres eisten.

Op dinsdag 5 maart werden verdere Israëliësch maatregelen bekend. De

delegatie voor het vredes-overleg met Syrië werd uit de VS teruggeroepen, de voortzetting van het vredesproces (oftewel de vervolg-uitvoering van de Oslo-akkoorden) met de PLO opgeschort en de geplande ontruiming van Hebron deze maand uitgesteld. Yasser Arafat reageerde ook. Hij kondigde de noodtoestand in de Gaza-strook af en organiseerde maar weer een nieuwe protestactie. Zijn veiligheidsdienst arresteerde vier Palestijnen, die medeverantwoordelijk zouden zijn voor de recente reeks aanslagen. In een faxbericht gaf Izzedine al-Qassam (de militaire vleugel van de moslim-fundamentalistische beweging Hamas), de Qassam-brigades publiekelijk opdracht de martelaars-aanslagen tegen de joden stop te zetten. Om hen, alsmede de Islamitische Jihad, te bewegen tot stopzetting van het bloedvergieten, moet helaas worden aangeklopt bij Syrië en Iran. Volgens Israëlische en Palestijnse bronnen komen de instructies van Hamas-leiders uit Damascus in Syrië. In Israël wordt echter sterk getwijfeld aan de effectiviteit van deze 'opdracht'. Hoe is dat zo gekomen?

HAMAS-CRISIS

VOORGESCHIEDENIS

Toen PLO-leider Yassar Arafat tweeënehalf jaar geleden bij de ondertekening van de Oslo-akkoorden Israëls bestaansrecht erkende, was het voor ingewijden duidelijk dat dit op termijn oorlog zou betekenen. Arafat dacht zo'n Palestijnse burgeroorlog te kunnen ontlopen door Hamas-aanhangers soms hard te laten aanpakken, dan weer hen met politieke en sociale middelen af te kopen. Uiteindelijk moest hij de knoop doorhakken: kiezen tussen het vredesproces of voor Palestijnse eenheid. Hij koos voor de vrede en zag zich hierin, door zijn ruime verkiezingsoverwinning, voldoende gesteund.

VERDEELDHEID

Ook de Palestijnse Islamitische Verzetbeweging (oftewel Hamas) moest die keuze maken. Maar Hamas is diep verdeeld geraakt: de politieke leiders

TERREUR IN ISRAËL

CHRONOLOGIE VAN GEWELD

5 januari: Yahya Ayyash, de bomexpert van Hamas, wordt gedood als zijn draagbare telefoon explodeert. De aanslag is vrijwel zeker het werk van de Israëlische veiligheidsdienst.

25 februari: Bij twee zelfmoordaanslagen in Jeruzalem en Ashkelon vinden in totaal 27 mensen de dood. In Jeruzalem ontploft een bom in bus 18, in Ashkelon wordt een bushalte opgeblazen. De aanslagen, die een vergelding zouden zijn voor de dood van Ayyash, worden opgeëist door Hamas.

26 februari: Een Amerikaanse Palestijn rijdt met een auto in op een groep mensen bij een bushalte in Jeruzalem. Een vrouw wordt gedood, de Palestijn wordt door omstanders doodgeschoten. Volgens Hamas was de aanslag een vergelding voor de dood van de Palestijnse militant Fathi Shqaqi, die vorig jaar op Malta om het leven werd gebracht, volgens Hamas door Israëlische veiligheidsagenten.

29 februari: Hamas en zijn militaire arm, Ezzadin-el-Kassem, bieden Israël een bestand aan in ruil voor, onder andere, de vrijlating van Palestijnse gevangenen.

1 maart: De Israëlische minister van buitenlandse zaken, Barak, sluit onderhandelingen met de "terroristen" van Hamas uit.

3 maart: Bij een zelfmoorbomaanslag in het Jeruzalem vinden 19 mensen de dood. De aanslag is vrijwel een exacte kopie van de aanslag in Jeruzalem van 25 februari: ze had op dezelfde buslijn op vrijwel hetzelfde tijdstip van de dag plaats. Hamas eist de verantwoordelijkheid voor de aanslag op. Premier Peres kondigt een aantal maatregelen tegen Hamas af. Bussen worden beter beveiligd, aldus Peres, en Israël gaat een twee kilometer brede veiligheidszone opzetten van ruim 300 kilometer van Jenin tot Hebron.

4 maart: Bij een zelfmoordaanslag in het centrum van Tel Aviv komen ten minste veertien mensen om het leven.

5 maart: Vier Israëlische soldaten komen om het leven nadat ze in een hinderlaag zijn gelokt, waarschijnlijk door aanhangers van de Hezbollah

NRC Handelsblad, 5 maart 1996

binnen Palestina zijn minder pragmatische ingesteld dan die van buiten. Eenzelfde kloof bestaat er tussen hen en de leiders van de gewapende arm, Ezzedin al-Qassam. Tot overmaat van ramp is er zelfs onenigheid tussen de politieke Hamasleiders in de Gaza-strook en die op de Westelijke Jordaanoever. De gehoorzaamheid van vroeger is niet langer vanzelfsprekend geworden.

DE SPLINTER-CELLEN

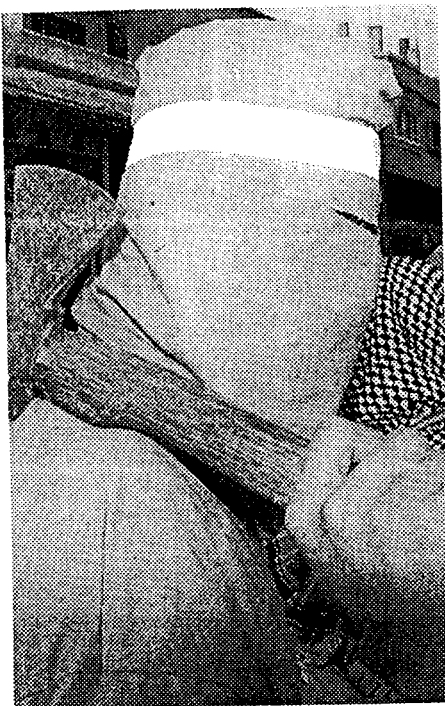
Dus trekken ook binnen de Hamas

kleine groepen jongeren zich steeds minder aan van de opdrachten van hun politieke-en militaire leiders. Sinds Ezzadin al-Qassam met Arafat het stopzetten van militaire acties tegen Israël overeenkwam, ontstond ten minste één radicale 'splinter'-groep of cel, wellicht meerderen. De meest bekende naam is "Leerlingen van ingenieur Jehiah Ayyash". Daarnaast circuleren nog twee celnamen: "Zwarte panthers" en "Rode adelaars". Van kindsbeens aan geïndoctrineerd, twijfelen de Palestijnse jongeren niet aan de waarheid

van de Islam, hun alleenrecht op Palestina en de eindoverwinning op hun Joodse erfvijand. En, zij weten zich gesteund.

Twee weken geleden nog ondersteunde imam Hamed Bitawi van de Aqsa-moskee in Jeruzalem hen in zijn preek. Tegen 300.000 gelovigen, die het einde van de Ramadan vierden, zei hij: "Door zo massaal hier te komen, bewijzen jullie je gehechtheid aan Al-Aqsa en aan heel Palestina dat islamitisch is van de rivier tot aan de zee (bedoeld werd de Jordaan, respectievelijk de Middellandse zee). Daarna riep de imam op om de Palestijnse grondwet van Palestina uitsluitend te baseren op de shari'a (de islamitische wetgeving). "Er is maar één legitimiteit, die stamt af van de Koran. Elke wet die niet is gebaseerd op de shira'a, is een aanval op God!" (Iedere toehoorder begreep dat hier een aanval werd gedaan op Arafat's politiek en op de Palestijnse grondwetsontwerpen, die momenteel door de PA worden besproken). Zijn preek was een exacte weergave van het Hamas-programma, waarin vooral artikel 8 van zijn in 1988 verschenen handvest staat dat 'Allah zijn doel is, de Profeet zijn voorbeeld, de Koran zijn weg, en sterven omwille van Allah de meest verhevene van zijn wensen'. In de inleiding van het handvest staat dat 'Palestina onbetwistbaar islamitisch eigendom is (waqf), gewijd aan de moslimgeneraties tot aan de Dag des Oordeels'.

Zulke taal is natuurlijk koren op de molen van de jongvolwassen Palestijnen. Zij weigeren ingepakt te worden door de PA, zien de 'verraderlijke' activiteiten van de Palestijnse politie en ervaren de grote economische achterstand ten opzichte van de rest van Israël. Ook is het een hele eer familie te zijn van een martelaar. Onlangs werd verklaard dat martelaarouders onderling telefonisch contact zoeken, om elkaar na een nieuwe succesvolle aanslag te feliciteren. Kortom, de voedingsbodem voor het streven van de jonge kamikaze-kandidaat is juist nu zeer gunstig.

Ein Mann aus Gaza

Foto dpa

Frankfurter Allgemeine Zeitung

PROFIELSCHETS

De Israëlische veiligheidsdienst heeft een profielschets opgesteld van de 'typische zelfmoordenaar'. Het gaat om ongetrouwde jongeren tussen de 17 en 27 jaar, afkomstig uit de sociaal-economisch lagere delen van de Palestijnse maatschappij en vaak nog studierend. Zorgvuldig geselecteerd op karakter en motivatie, ondergaat de kandidaat een intensieve individuele training. Deze voorbereiding wordt zodanig afgeschermd dat zelfs celgenoten en familie er geen notie van hebben. Naast het leren omgaan met explosieven, is een opvallend trainingsaspect: het 'vertrouwen in afzondering'. De potentiële zelfmoordenaar wordt enige minuten, letterlijk begraven. De daaropvolgende keren wordt de begraafplaats steeds iets verlengd, totdat hij het geruime tijd kan uithouden, erop vertrouwend dat hij weer vanonder het zand wordt bevrijd. Zo wordt het onderdrukken van spanning en het verkrijgen van kalmte (vóór de aanslag) aangeleerd, gevolgd door het ervaren van de bevrijding (de aankomst in de 'hemel', ná de aanslag). De dagen voorafgaand aan zijn actie brengt een zelfmoordcommando door met vasten, bidden, aanhoren van preken door geestelijke leiders en voorberei-

dingen voor de aanslag. Na de gecoördeneerde actie-opdracht ontvangen te hebben, wordt de toekomstige 'martelaar' op de dag voor de uitvoering ritueel gewassen. Tevens schrijft hij zijn testament.

DE COACHES

Al die tijd wordt hij begeleid door een ouder lid van de organisatie. Deze leiders kunnen als zeer uitzonderlijk worden beschouwd. In de leeftijdsgroep van rond de dertig jaar, betreft het hier zeer toegewijde Hamas-strijders. Vanuit de vluchtelingenkampen in zuid-Libanon en eerder vanuit Jordanië, heeft deze elite in het verleden ruime gevechtservaring opgedaan in hun terroristen-strijd tegen Israël. Zij zorgen voor de werving, selectie en coaching van de zelfmoordkandidaten. Een select gezelschap van hen verblijft buiten Israël, merendeels in Syrië, Iran, Sudan en ook Jordanië. Zij coördineren met de Islamitische hulpinstanties, verwerven de financiële middelen, explosieven en ontstekers, verzorgen de smokkelactiviteiten én geven de uiteindelijke 'martelaars-opdracht'.

Internationaal nu wordt getracht de regeringen van bovengenoemde landen te bewegen om deze zg. sleutel-leiders 'buiten spel' te zetten. Israël en de PA jagen op de 'coaches' en trachten daarnaast grip te krijgen op de 'zelfmoordkandidaten' zelf. De Israëlische geheime agenten van Shin Beth die in de autonome gebieden actief zijn, waren er tot eind februari niet in geslaagd de terreurcellen te ontmantelen omdat deze op strikt individuele basis opereren. Wel was inmiddels duidelijk dat het vluchtelingenkamp Al-Fawer bij Hebron een bolwerk van Hamas is. De twee daders van de aanslagen van 25 februari (Jeruzalem en Ashqelon), kwamen hier oorspronkelijk ook vandaan.

RAZZIA-JACHT IN AUTO-NOOM GEBIED

In de periode 5 t/m 12 maart was echt het hek van de dam. Overal in de Palestijns-autonome gebieden werden

wisselend, bij dag of 's nachts terroristen-razzia's op touw gezet en uitgevoerd. Het openbare leven lag volledig plat. Daar waar de PA al volledig verantwoordelijk was, werd door Israëlsche specialisten steun verleend. In andere delen traden Palestijnse politie en het Israëlsche leger 'broederlijk' naast elkaar op. Al op 7 maart werd gemeld, dat 470 aanhangers van Hamas en de Islamitische Jihad waren opgepakt. Bovendien bracht Arafat 200 moskeeën van Hamas onder controle van zijn ministerie van Religieuze Zaken. De PA is begonnen imams te benoemen, die voortaan in plaats van de Hamas-geestelijken zullen preken. Met de overname van de gebedshuizen, inclusief de daarbij behorende sociaal-maatschappelijke infrastructuur, heeft de PLO-leider Hamas gevoelig gemaakt.

EERSTE SUCCESSEN

Op 7 maart werden details van de eerste razzia-acties bekend gemaakt. Het grootste succes van de gezamenlijke aanpak bleek het oprollen van het commando, dat de recente aanslagen heeft georganiseerd. Vier Hamas-aanhangers van het commando waren al op 4 maart, na informatie van Sjin Beth, gearresteerd.

Eén van hen, de 20-jarige Mohammed Abu Wardah (of Wardeh) uit het kamp Fawar bij Hebron, bekende drie kamikaze-daders opdracht te hebben gegeven toe te slaan in Jeruzalem en Ashqelon (25 februari en 3 maart), waarbij 47 doden vielen. Door zijn ondervragingen was weer meer duidelijk geworden. De nog voortvluchtige Palestijn Muhamad Deif uit Khan-Yunis (Gaza-strook) zou opdracht hebben geven de zelfmoord-cel in Ramallah (West-bank) op te zetten. Hij belastte hiermee, de inmiddels opgepakte Palestijn Abed Scheich Eid (schuilnaam Abu Achmed). Drie studenten, waaronder Wardah, van het opleidingsinstituut voor leraren waren door Eid uitgezocht om zelfmoordkandidaten te werven en te coachen. Twee van de drie wervers, waaronder Wardah, zijn opgepakt. Zo werd onder andere bekend wie de daders van

de recente aanslagen uit de cel Ramallah waren, namelijk: de neef van Mohammed, Majdi Abu Wardah (25 maart, Jeruzalem), Ibrahim Sarahneh (25 maart, Ashqelon), Karim Muhamed Scharbani (3 maart, Jeruzalem), Salah Abdel-Rahim Ishaq (4 maart, Tel Aviv). Vanuit de gevangenis in Jericho verklaarde Mohammed Abu Wardah in een vraaggesprek voor de Israëlsche tv, dat de zelfmoord-aanslagen worden ondernomen om het vredesproces op te blazen. Eerder had hij al toegegeven de twee aanslagen in Jeruzalem en de aanslag bij Ashqelon te hebben georganiseerd. Op 6 maart veroordeelde de Palestijnse snelrechtbank hem tot levenslang met dwangarbeid.

Op dezelfde dag werd een 45-jarige Palestijn met Israëlsch paspoort opgepakt. De man komt uit de Galilea-regio en had voor 1200 dollar de 24-

jarige zelfmoorddader Ishaq, in zijn vrachtwagen naar Tel Aviv gesmokkeld. Hij ontkende echter te hebben geweten dat het om een zelfmoordenaar ging.

De Israëlsche politie maakte op 8 maart bekend dat de Hamasstrijders hun bommen hebben gemaakt van Egyptische anti-tankmijnen uit de oorlog van 1967, die ze in de Gaza-strook opgegraven hadden. Inhakend, deelde de Palestijnse politie mee dat weer een belangrijke Hamas-leider was gevangen genomen. Het betrof Mahmoud Zahar van de politieke Hamasvleugel, die voorkennis zou hebben gehad van de voorbereidingen van de jongste zelfmoordaanslagen en dus medeverantwoordelijk was. Verder werd bekend dat het huis van de 24-jarige 'martelaar' Raed Shaghroubi door het Israëlsche leger was opgeblazen.

Palestinian police in Gaza on Sunday displaying Russian-made mines and other weapons confiscated from members of the militant group Hamas in overnight raids.

International Herald Tribune, 11 maart 1996

BESTAND INGETROKKEN

's Avonds laat op 9 maart maakte de militaire arm van Hamas bekend dat zij het 'aanbod van een staakt-het-vuren van vier maanden' naar aanleiding van het optreden van de Palestijnse politie, had ingetrokken. Volgens Israëlische veiligheidskringen wil Hamas met een nieuwe zelfmoordaanval bewijzen dat een anti-terreur topconferentie zinloos is.

COMPLIMENT VOOR YASSAR

Premier Peres heeft op 10 maart Arafat een compliment gegeven. "...ik moet zeggen dat Arafat een begin heeft gemaakt, maar we hopen op meer", deelde hij mee. Palestijnse waarnemers in Gaza zeiden dat de Palestijnse bevolking begrip heeft voor het optreden van de Palestijnse politie tegen Hamas. 'Er is geen spanning in de straten voelbaar. Alleen de afgrendeling en economische boycot door Israël komen hard aan. De mensen gaan honger lijden en willen daarvan af', zeiden zij. De afgrendeling eist een zware tol van de Palestijnen, die al aan export dagelijks 750.000 dollar verlies lijden. Naar verluidt overweegt Peres over twee weken weer Palestijnse arbeiders van boven de 35 jaar tot Israël toe te laten. Tegelijk heeft de regering besloten 16.500 buitenlandse arbeiders naar Israël te halen om de in grote moeilijkheden gekomen aannemers en bloemkwekers te helpen. Als gevolg van de afgrendeling van de Palestijnse gebieden, hebben de Israëlische boeren naar schatting reeds een verlies van 70 miljoen gulden geleden.

Op 11 maart werd bekend dat onder de gearresteerde leden van Ezzedin al-Qassam weer een belangrijk lid was ontdekt. Het betrof Abdel-Fatah Satani, de tweede man van de militaire arm van Hamas, waar Israël al zes jaar intensief naar had gezocht. Ook werd weer een politiek leider van Hamas gearresteerd, waarmee het aantal opgepakte leden van deze organisatie in één week tijd tot boven de 500 was gestegen. Intussen wordt nog steeds verwoed gezocht naar de commandant

van Ezzedin al-Qassam, de 30-jarige Palestijn Mohammed Deif.

Ten einde de controle op vooral de Palestijnse jongeren te vergemakkelijken, heeft Israël besloten alle Palestijnse studenten uit de Gazastrook die aan Palestijnse universiteiten op de Westelijke Jordaanoever studeren, naar hun ouderlijk woongebied terug te sturen. Ook laten de Israëlische bezettingsautoriteiten op de West Bank sinds 11 maart weer enig verkeer toe tussen de Palestijnse dorpen en steden, zodat de bevolking zich van proviand kan voorzien.

In een vlugschrift dat op 14 maart werd verspreid, waarschuwde Hamas de zelfmoordaanslagen te zullen voortzetten. Maar tegelijkertijd werd weer een succes gemeld. De Israëlische krant Ha'aretz rapporteerde dat in de buurt van Hebron op de Westelijke Jordaanoever, twee Palestijnen zijn aangehouden die explosieven bij zich hadden. De twee zouden van plan zijn geweest een zelfmoordaanslag in Israël te plegen. Ze zeiden enkel nog te wachten op instructies waar en hoe ze moesten toeslaan. Intussen gaan de anti-terreurexperimenten door. Onder andere blies het Israëlische leger het huis van de familie van Yahia Ayyash, de 'ingenieur', op.

DIRECTE EN INDIRECTE STEUN

In de nacht van 5 op 6 maart landde een Amerikaans vrachtvliegtuig, vol met geavanceerde afluister-, communicatie- en opsporingsapparatuur op Tel Aviv-airport. Tevens waren een aantal experts op het gebied van terreurbestrijding meegevoelen. De VS, VN en lidstaten van de EU betuigden hun leedwezen met de slachtoffers van de aanslagen, maar drongen er in de verklaringen op aan dat het vredesproces zou doorgaan. Ook in de Arabische wereld werd over het algemeen afwijzend gereageerd op de jongste reeks zelfmoordaanslagen. Alleen Syrië, Libanon en Iran vielen uit de boot. Syrische media schreven dat Israël zich pas echt veilig kan voe-

len, als er 'echte vrede' in het Midden-oosten is. Het Iraanse persbureau IRNA, dat Hamas financieel steunt, reageerde verheugd en noemde de gevolgen van de aanslagen een 'straf van God'.

Toen premier Peres en president Weizman van Israël na de aanslag op 4 maart riepen dat 'het vredesproces in de ijskast ging', zorgde deze mededeling voor een soort paniekstemming in de wereld. President Clinton vloog, voor nader overleg met zijn veiligheidsraad, onmiddellijk vanuit zuid-Amerika terug naar Washington. Ook andere leiders in de wereld gingen in beraad en drongen er bij Israël op aan, niet voor de terreur te zwichten. Eén van de voornaamste redenen van de Israëlische maatregel was dat Israël er inmiddels van overtuigd is dat Syrië, maar ook Iran een rol speelt in de jongste terreurgolf van Hamas. Over het uitblijven van enige Syrische regeringsverklaring zei de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken, Christoffer: "Van alle staten in de regio verwachten we niet alleen veroordeling, maar ook samenwerking dat zoiets niet weer gebeurd". De aanwezigheid van het Hamas-kantoor in Damascus, noemde hij 'geen sterk punt'. "Het moment is aangebroken om Hamas aan te pakken".

ORIENT HOUSE

De op 4 maart aangekondigde extra veiligheidsmaatregelen zijn langzamerhand tot uitvoering gekomen. Tanks patrouilleerden langs de grenzen van de Palestijnse autonome gebieden en extra manschappen hebben de interne Israëlische grensposten versterkt. Een andere maatregel was het (tijdelijk) afsluiten van het Palestijns cultureel centrum, Oriënt house. De EU-ministers hebben, zo werd 8 maart bekend, een stilzwijgende afspraak gemaakt voorlopig aan Oriënt house geen bezoek meer te brengen. Het Israëlische parlement heeft inmiddels in eerste lezing een wetsontwerp tot de sluiting van Oriënt house goedgekeurd.

HEZBALLAH WEER IN HET NIEUWS

Of het allemaal nog niet genoeg was, vielen op 'bloody monday' 4 maart niet alleen in Tel Aviv, maar ook in zuid-Libanon Israëliische slachtoffers. Vier soldaten werden gedood in een hinderlaag van Hezbollah-strijders, negen anderen raakten gewond. De Israëliërs doodden twee van de aanvallers. Artillerie van Israël beschoot in de morgen van 5 maart zuid-Libanese dorpen, kennelijk als vergelding voor de aanslag. Een anonieme beller eiste de actie op namens het Palestijnse Fundamentalistische Revolutionaire Leger. De operatie zou volgens hem, gewijd zijn aan 'de commando's die het leven lieten bij de zelfmoordaanslagen in Israël op 25 februari en 3 maart'.

Israëliische commentatoren zijn van mening dat het mogelijke wegblijven van Syrië bij de topconferentie in Egypte, door Hezbollah zal worden aangegrepen om de druk op de door Israël gecontroleerde veiligheidszone in zuid-Libanon te vergroten. Op 10 maart immers viel daar weer een slachtoffer. Een Israëliische soldaat werd bij een bomexplosie nabij de

grensplaats Metullah gedood. Een soldaat werd levensgevaarlijk en één werd zwaar gewond toen de tijdbom naast de patrouille ontplofte. Sinds begin dit jaar heeft Hezbollah meer dan 100 acties uitgevoerd tegen Israëliische en zuid-Libanese troepen.

In een vraaggesprek met het in Londen uitkomend Arabisch weekblad Al Wasat, heeft de Hezbollah-leider Hasan Nasrallah voor het eerst toegegeven dat Iran zijn beweging financiert. Hij voegde er aan toe dat Syrië de wapenleveranties aan Hezbollah, via de Beka'a-vallei mogelijk maakt.

Hezbollah 'herdacht' 14 maart met een aanval op een Israëliisch konvooi bij het dorpje Achiye. Het was die dag 18 jaar geleden dat Israël voor het eerst zuid-Libanon binnenviel en daarna de huidige veiligheidszone ontstond. Vijf militairen raakten gewond, het Israëliische leger beantwoordde de aanslag met de beschieting van tientallen dorpen in zuid-Libanon. 14 Maart was ook de dag waarop het openbare leven in Libanon volledig plat lag. Een door de regering georganiseerde algemene staking, had ten doel een blijk van solidariteit te geven met het zuid-Libanese volk en een protest tegen de

Amerikaanse onverschilligheid ten aanzien van het lijden dat de Israëliische bezetting van Zuid-Libanon geeft. Bij de begrafenis van een activist, zwoer een Hezbollah-leider 'de strijd voort te zetten tot de joodse entiteit vernietigd is'.

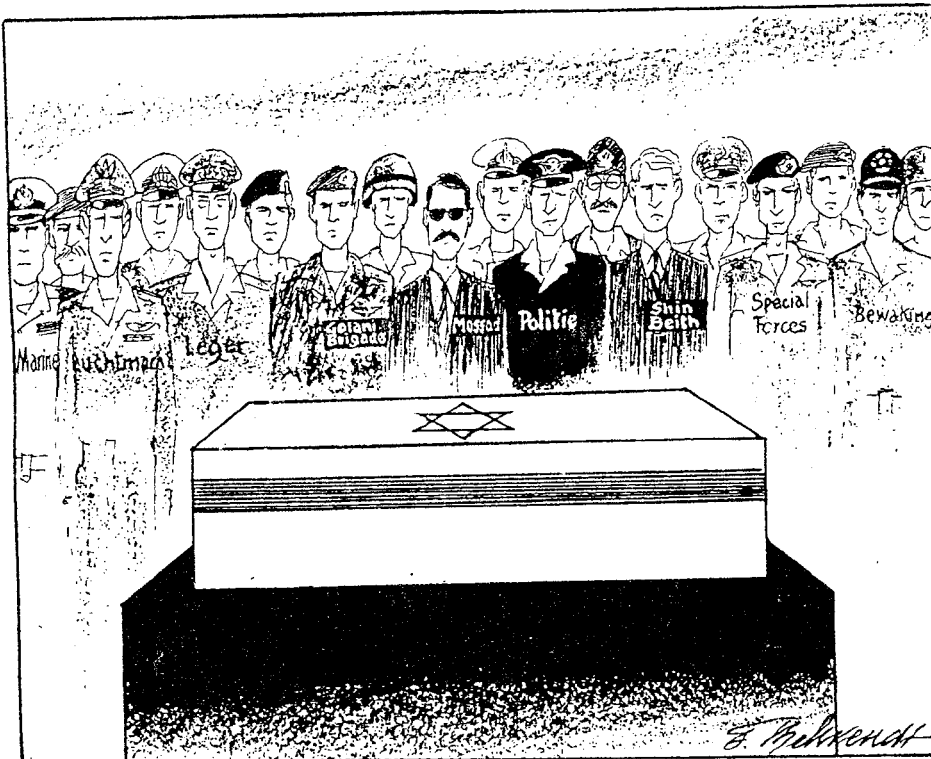
ANTI-TERREUR TOP

TOPPLAN

In zijn toespraak, ter gelegenheid van de eerste zitting van het Palestijnse parlement op 7 maart, riep Yassar Arafat op tot het organiseren van een internationale topconferentie over de bestrijding van terrorisme. Ook president Clinton wilde zo'n topconferentie, terwijl president Mubarak (Egypte) en koning Hussein (Jordanië) positief reageerden. Tot grote woede van de Amerika heeft Syrië niet gereageerd op een uitnodiging aan de topconferentie deel te nemen. Al dertig landen hebben naar verluidt toegezegd aan de conferentie, in het Egyptische Sharm el-Sheikh, te zullen deelnemen. In Israël zelf waren echter negatieve geluiden te horen. De Likud-oppositie heeft moeite met de conferentie. Zij zien de top-ontmoeting terecht als ondersteuning van het vredesproces en een eventueel slagen ervan, als versterking van de politieke positie van premier Peres. Volgens een op de avond van 7 maart bekend gemaakte recente opiniepeiling, heeft de rechtse Likud-leider Netanyahu voor het eerst een voorsprong van 2% op de huidige premier. En voor de Israëliische verkiezingsdatum van 29 mei, ziet hij zijn huidige voorsprong liefst zo veel mogelijk uitgebouwd.

IRAN VERDEDIGT ZICH BIJ VOORBAAT

Dat de Israëliische premier Peres zich positief ten opzichte de top-conferentie opstelde, was te verwachten. Aan het eind van zijn verklaring reageerde hij op 7 maart voor het eerst openlijk op de publikatie van het Iraanse persbureau IRNA, die de aanslagen eerder 'een daad van goddelijke gerechtigheid' had genoemd. Wetend dat er in Iran -zonder kennisneming van de Iraanse regering- helemaal niets

Ondanks alle waakzaamheid...

de Volkskrant, 8 april 1995

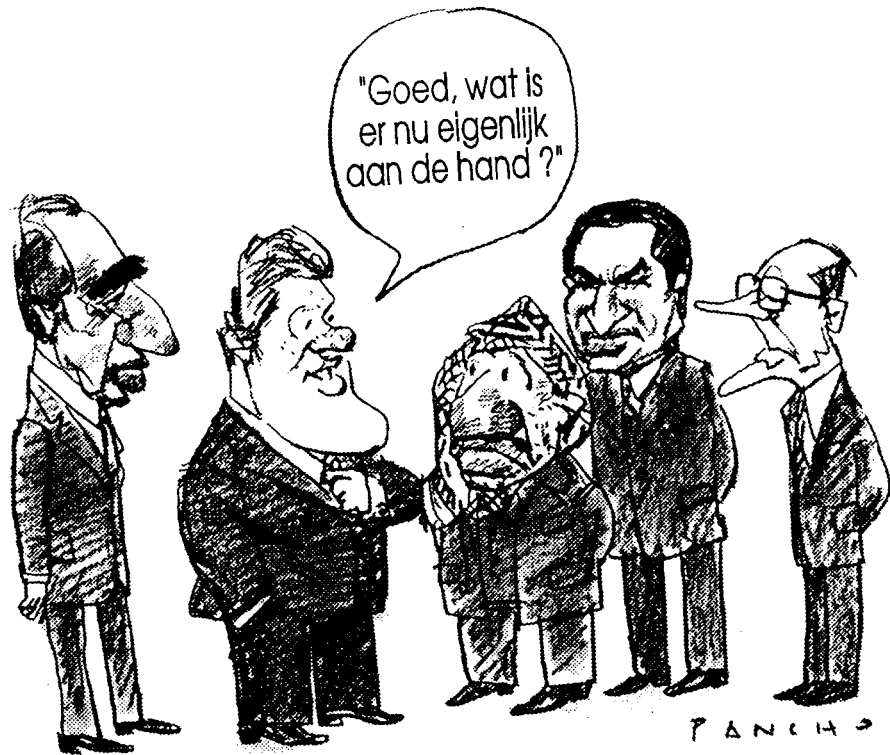
wordt gepubliceerd, noemde de Israëlische premier het Iraanse bewind 'gevaarlijker dan de nazi's'. De Duitse minister Kinkel zei dat Bonn Teheran alleen wil isoleren als bewezen is dat het bij de terreur is betrokken.

De Iraanse regering reageerde op de beschuldigingen tegen de verzamelde westerse ambassadeurs, door mee te delen dat Iran niet betrokken is bij de aanslagen van Hamas. In een officiële verklaring heeft ook Ali Akbar Hashemi Rafsanjani, de Iraanse president, op 11 maart afstand genomen van de reeks aanslagen in Israël. Op een persconferentie in Teheran weigerde hij echter 'de strijd te veroordelen die de Palestijnen voeren om hun rechten te herwinnen. Iran veroordeelt in principe alle vormen van terrorisme, onafhankelijk van wie de uitvoerders zijn. Maar Hamas is een bevrijdingsbeweging en zij kan dus niet persé veroordeeld worden. Wij zijn niet van plan ons om onze steun te laten intimideren. Ook niet als het komt tot sancties tegen Iran in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties', aldus Rafsanjani. Hij verklaarde verder dat alle moslims de plicht hebben te strijden tegen onrecht en dat elke vredesregeling, die inhoudt dat de wettigheid van Israël wordt erkend, voor Iran onaanvaardbaar is.

aan de anti-terreur top te zullen deelnemen. Syrië weigert ook gehoor te geven aan de dringende Israëlisch-Amerikaanse oproep om in Damascus de kantoren van tien radicale Palestijnse en islamitische groeperingen, waaronder Hamas en de Islamitische Jihad, te sluiten. Evenals Iran beschouwt Syrië de laatste twee organisaties niet als terreur- maar als bevrijdingsbewegingen, die strijden tegen de Israëlische bezetting van Palestijns grondgebied.

SHARM EL-SHEIKH

13 maart 1996: Het was een opmerkelijke prestatie dat een meerderheid van de Arabische landen (veertien delegaties) samen met Israël aan de internationale top deelnam. De reden? Gezamenlijk belang! Immers, de strijd tegen het terrorisme stond bovenaan de agenda. De voormalige terrorist en huidig PLO-leider Yassar Arafat greep de bijeenkomst aan om aandacht te vragen voor de snel verslechterende

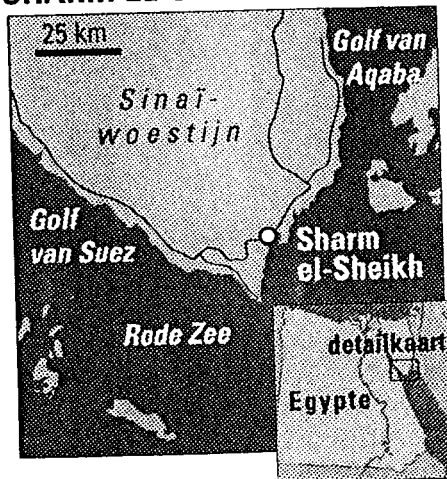

Le Monde, 13 maart 1996

DE EU EIST

De Europese landen voelen niets voor verdere isolatie van Iran, zo lieten zij vanuit Palermo (EU-conferentie) weten. De EU wil 'de kritische dialoog' met Iran juist voorzetten. Zij stuurt binnenkort een zware ministers-delegatie naar Iran, Libië en Syrië om van deze landen een ondubbelzinnige veroordeling te eisen van de 'blinde terreur' tegen Israël. Rafsanjani's reactie: "Als de Europeanen hier komen om van ons te eisen dat we onze morele steun voor Hamas opzeggen en met het vredesproces van Oslo instemmen, dan hoeven zij niet eens de reis naar Teheran te ondernemen".

ANTI-TERREURTOP IN SHARM EL-SHEIKH

Deelnemende landen:

Algerije	Mauretanië
Bahrein	Noorwegen
Groot-Brittannië	Oman
Canada	Qatar
Duitsland	Rusland
Egypte	Saoedi-Arabië
Frankrijk	Spanje
Ierland	Tunesië
Israël	Turkije
Italië	Ver. Arab. Emiraten
Japan	Verenigde Staten
Jemen	Palestijns Autonom
Jordanië	Gezag
Koeweit	Verenigde Naties
Marokko	Europese Unie

WEIGERINGEN

Sudan, Libanon en Syrië hebben op 12 maart officieel bekend gemaakt niet

NRC Handelsblad, 14 maart 1996

situatie van de Palestijnse bewoners in de autonome gebieden. In de slotverklaring van de conferentie werd de steun uitgesproken voor de (Oslo-)akkoorden, die Israël en de PLO hebben gesloten. Bovendien hebben 29 delegaties afgesproken hun anti-terreurliniespanningen te coördineren. Er wordt een werkgroep gevormd, die binnen een maand aanbevelingen zal doen.

Na de slotverklaring vertrok de Amerikaanse president Clinton, samen met premier Peres en minister Barak, naar Israël. De aankomst van Clinton werd overschaduwd door een diplomatiek incident. De Israëlische president Weizman boycotte de ontvangst-

plechtigheid. Hij protesteerde hiermee tegen het besluit van Clinton om de plechtigheid, in plaats van in Jeruzalem, op het vliegveld bij Tel Aviv te houden.

In de ochtend van 14 maart woonde de Amerikaanse president een zitting van de Knesset bij, gevolgd door een bezoek aan het graf van de vermoorde premier Rabin op de Herzlberg in Jeruzalem. Het hoge bezoek werd beveiligd door tienduizenden agenten en militairen. Voor zijn vertrek beloofde Clinton dat de VS met Israël een verdrag tegen het terrorisme zal sluiten. Daarvoor trekken de VS de komende twee jaar honderd miljoen dollar uit. Minister Christopher en CIA-directeur

John Deutch bleven langer in Israël om het verdrag verder uit te werken.

TOT SLOT...EEN CONCLUSIE

Na de top-conferentie kan al een belangrijke conclusie worden getrokken. Israël en de Arabische wereld staan aan het begin van een nieuwe historische periode, waarin ook de inlichtingen- en veiligheidsdiensten zullen moeten leren 'vreedzaam' met elkaar om te gaan. Dat zal niet makkelijk zijn. In de volgende INFOSCOOP zal hierover iets meer info worden gegeven.

Als iemand stof zoekt voor een nieuwe spionage-roman, is er in het Midden-Oosten wel iets te vinden.

OLIE, VLUCHT, VERGEVING EN MOORD IN SADDAM'S LAND

Elnt D.A. van Amerom

Sinds het referendum van 15 oktober 1995, waarin het mandaat van president Saddam Hussein door 99,96% 'ja'-stemmen voor zeven jaar werd verlengd, is het in Irak relatief rustig geweest. Na Hussein's beëdiging op 17 oktober hebben zich, met betrekking tot Irak, slechts enkele bijzonderheden voorgedaan. Deze incidenten worden als 'up-date' hieronder samengevat weergegeven. Op de informatie uit de Iraakse 'info-top-maand' februari, zal uitbreider wordt ingegaan.

In dit overzicht komen de volgende onderwerpen aan de orde, getiteld:

- Up-date informatie;
- Saddam weer in de olie?
- Vergeving, scheiding en moord;
- Saddam, een 'toekomstige democraat'?

Voor dit overzicht is o.a. gebruik gemaakt van de volgende periodieken: De Volkskrant, de Telegraaf, het NRC-Handelsblad, het Algemeen Dagblad, Trouw, Frankfurter Allgemeine Zeitung, Le Monde, The Times, The International Herald Tribune, Middle East International en The Middle East Observer.

UP-DATE INFORMATIE:

SPIONAGE

Eind oktober ontstond er enige opwindning in Londen en in het Noord-Afrikaanse land Mauretanië. Nadat was ontdekt dat de Iraakse ambassadeur geheime inlichtingen-groepen steunde, wees de Mauretaanse regering hem op 24 oktober het land uit. Tenminste twintig hoge functionarissen waren gearresteerd, die in een Iraaks komplot tegen het land zouden zijn verwickeld. Op 25 oktober wees Londen de Irakees Khamis Khalaf Al Ajili uit. De diplomaat werd verdacht

van spionage. Ook zou hij inlichtingen hebben verzameld over Iraakse dissidenten in Groot-Brittannië.

BOMEXPLOESIE IN IRAK

In Irak zelf 'rommelde' het ook. Op 31 oktober ontplofte een bom in het gebouw van het INC (Iraaks Nationaal Congres), een oppositiepartij in het door Koerden beheerste Noord-Irak. Deze aanslag kostte aan 25 mensen het leven. Het INC streeft naar de val van Saddam Hussein en naar de vorming van een democratische Iraakse staat. Algemeen wordt aangenomen dat 'agenten van Baghdad' de daders waren.

NRC-Handelsblad, 1 april 1995

RADIOLOGISCH WAPEN

Irak heeft in het verleden gewerkt aan een 'radiologisch' wapen, dat zonder kernexplosie radioactief materiaal verspreidt. Dat heeft Rolf Ekeus op 7 november in New York onthuld. Ekeus is hoofd UNSCOM (Speciale UN-commissie), die Irak van zijn massavernietigingswapens ontdoet. De commissie bestudeerde de documenten die Irak in augustus ter beschikking had gesteld. Technisch is het niet moeilijk een 'radiologisch' wapen te maken. In plaats van de conventionele

lading, wordt het holle granaatlichaam of de raketkop gevuld met een explosieve lading die deels is gemengd met bijvoorbeeld een kleine hoeveelheid plutonium. Ekeus kon nog geen uitsluitel geven hoe ver Irak met dit wapen was gekomen.

CONFISCATIE

Een Iraakse functionaris heeft 8 december ontkend dat een zending raketonderdelen, die in november in Jordanië in beslag werd genomen, voor Baghdad bestemd was. Na een tip van de CIA hadden de Jordaanse autoriteiten de zending in Amman geconfiscieerd. De functionaris verklaarde verder nog dat de lading wel door een wapenhandelaar aan Irak was aangeboden, maar dat het aanbod door Baghdad was afgewezen.

SPECIALE NOODMAATREGELEN

Begin januari 1996 heeft president Hussein speciale noodmaatregelen afgekondigd om zijn land meer economische armslag te geven. Door de economische sancties die sinds de Golfoorlog van kracht zijn, werd Iraks belangrijkste inkomstenbron, de olie, afgeknepen. De VN heeft aangeboden dat, als de opbrengst aan voedsel en medicijnen wordt besteed, Irak op de wereldmarkt voor vier miljard dollar aan olie mag verkopen. Saddams her-

haalde weigering is een van de weinige middelen die hij nog heeft om zich, in de internationale politiek, te laten horen.

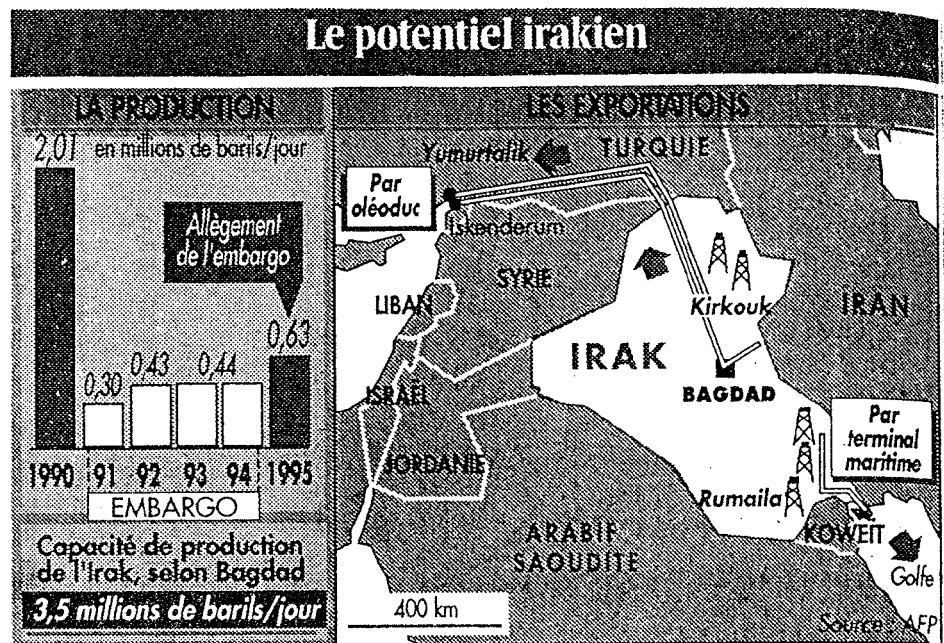
De Dinar, voor de oorlog meer dan drie dollar waard, is nagenoeg waardeloos geworden. Zelfs families die vroeger tot de middenklasse behoorden, verkopen op straat hun meubelen om eten te kunnen betalen. Ziekenhuizen en hulporganisaties melden talloze gevallen van ondervoeding. Met het bevriezen van de lonen, belastingverhoging, prijsverhoging van de nutsvoorzieningen en het verkopen van een kwart van het autopark van de regering, hoopt Saddam op korte termijn wat verlichting te kunnen brengen.

SADDAM WEER IN DE OLIE ?

Februari was de maand, waarin Irak weer eens flink in de persschijnwerpers werd gezet. En daar was alle aanleiding voor. Het begon op 6 februari met het positieve bericht dat Irak en de VN in New York de, in 1992 afgebroken onderhandelingen over verkoop van Iraakse olie, weer hebben opgestart. 'VN-chantage en schending van de Iraakse soevereiniteit' waren de redenen dat Saddam Hussein tot nu toe olieexport had geweigerd.

RANDVOORWAARDEN

Hiermee bedoelde hij de door de Veiligheidsraad gestelde randvoorwaarden (Resolutie 986, april 1995) om tot olieexport te mogen overgaan. Het doel van de resolutie was om de groeiende nood onder de Iraakse bevolking te lenigen als gevolg van het volledige handelsembargo na de bezetting van Koeweit in augustus 1990. De belangrijkste voorwaarden zijn: 1.- De olieleverantie wordt toegestaan voor maximaal 1 miljard dollar per drie maanden; 2.- Het grootste deel van de Iraakse olie moet via de pijpleiding naar Turkije worden uitgevoerd, terwijl de rest van de toegestane hoeveelheid via de Iraakse Golfhaven Mina al-Bakr mag worden geëxporteerd; 3.- Voor herstelbetalingen aan Koeweit moet 30% van de opbrengst in een VN-fonds worden gestort.

Le Monde, 7 januari 1996

KOERDENBELANG

"Onze bevolking heeft voedsel en medicijnen nodig. De situatie is bijna kritiek geworden", aldus de Iraakse UNESCO-ambassadeur, -tevens delegatieleider- Abdul Amir al-Anbari. Andere olie-exporteurs, met name Saoedi-Arabië, volgen de onderhandelingen gespannen, wegens de mogelijke gevolgen voor de wereldolieprijs. Ook de Koerden volgen het overleg, maar dan om een andere reden. De Veiligheidsraad staat er inmiddels op, zo werd op 12 februari bekend, dat Irak ten minste 130 miljoen van de olieopbrengst voor de Koerden in Noord-Irak bestemt. Aangezien nog niet is vastgelegd wie dat bedrag in hulpgoederen moet gaan verstrekken, eisen de Koerden VN-toezicht omdat 'de Iraakse regering niet kan worden vertrouwd', aldus een woordvoerder van de Patriottische Unie van Koerdistan.

WERK VOOR BOUTROS

Op 19 februari kwam de verwachte mededeling: 'Overleg afgebroken'. Na twee weken praten over de tenuitvoerlegging van de zg. olie-voor-voedsel resolutie, maakte de Iraakse delegatieleider Anbari bekend dat 'nu eerst een politieke beslissing' op bepaalde punten nodig is'. Dit betekent dat Saddam Hussein en de secretaris-generaal van de VN, Boutros Boutros-Ghali, onder

toezien oog van de Veiligheidsraad aanzet zijn. Volgens diplomatieke bronnen in New York hebben de Iraakezen problemen met de VN-voorwaarden, met name over de distributie van hulpgoederen aan de Koerden in Noord-Irak. 'Irak is bereid te praten', deelde Boutros op 23 februari mee.

VERGEVING, SCHEIDING EN MOORD

NIEUWE VLUCHT

Al-Salihi, voormalig CS-1 Mechinfbrig/5 Iraaks Legerkorps, heeft op 8 februari in de Jordaanse hoofdstad Amman een belangrijk interview gehouden. Al op 18 november was hij via de Koerdische enclave in Noord-Irak ontsnapt. Pas nadat hij zeker wist dat ook zijn gezin in veiligheid was, wilde hij zijn vlucht bekendmaken. Hij verklaarde een grote oppositiegroepering binnen Irak te vertegenwoordigen, die brede steun geniet binnen het leger en de burgerbevolking. Volgens zijn zeggen had de uit 24 leden bestaande leiding van de groepering besloten dat Al-Salihi Irak moest verlaten om internationaal ruchtbaarheid te geven aan de campagne van de tegenstanders van Saddam. De 44-jarige Al-Salihi is een van de hoogste overgelopen Iraakse officieren sinds Lgen Hussein Kamel Hassan

al-Majid op 8 augustus met zijn broer Saddam Hassan en hun beider echtgenotes (dochters van Saddam) naar Jordanië uitweken.

TERUGKEER EN VERGEVING

De Iraakse oud-minister Hussein Kamel, de gevluchte schoonzoon van Saddam, wil terugkeren naar Baghdad. "De omstandigheden in Irak worden beter", verklaarde hij op 19 februari in een vraaggesprek met de Palestijnse krant Al-Ayam en het persbureau AFP. "Mijn terugkeer is nabij", aldus Hussein Kamel, die zei een brief aan zijn schoonvader te hebben gestuurd. Hij onderstreepte 'geen onenigheid' met Saddam te hebben. Onduidelijk was nog of Kamel zich bij een mogelijke terugkeer zal laten vergezellen door zijn broer en hun gezinnen. Broer Saddam Kamel Hassan, eveneens getrouwd met een dochter van Saddam, was commandant van de paleiswacht van de Iraakse president.

De Iraakse oppositie in ballingschap heeft tot nu toe zoveel mogelijk afstand bewaard tot de voormalige vertrouwen van Saddam. Zij oordeelde dat aan zijn handen te veel bloed kleefde om hem tot een geloofwaardige dissidentenleider te maken. Zijn vertwijfelde pogingen daartoe is op een overzichtelijke wijze in het NRC van 24 februari weergegeven en daarom op deze bladzijde overgenomen. De ex-minister van Industrie wordt beschouwd als het meesterbrein achter Saddams bewapeningsprogramma's en de architect van het Iraakse smokkelnetwerk. Westerse en Arabische regeringen namen de Iraakse overloper, na zijn vlucht uit Irak, evenmin serieus. Hussein Kamel zou door zijn groeiende isolement een zenuwinzinking nabij zijn.

De laatste maanden van Kamel

• 8 augustus 1995. Generaal Hussein Kamel Hassan al-Majid vlucht samen met zijn broer Sad-

dam Kamel en hun beider vrouwen — dochters van Saddam Hussein — per auto naar het buurland Jordanië. Generaal Hussein Kamel was tot dat moment minister en de uitvoerder van het omvangrijke Iraakse bewapeningsprogramma van de jaren tachtig. Saddam Kamel was hoofd van de lijfwacht van Saddam Hussein.

• 10 augustus. Jordanië biedt de twee overlopers politiek asiel aan; de Jordaanse koning Hussein ontvangt de twee broers. Hussein Kamel zegt dat hij is gevlucht omdat zijn pogingen het land van binnenuit te veranderen waren mislukt. Iraakse media voeren intussen een felle campagne tegen de „verraders”. Het televisiestation Shebib, geleid door Uday, oudste zoon van Saddam Hussein, eist dat de twee worden gedood. Amman negeert een Iraaks verzoek om uitlevering.

• 12 augustus. Hussein Kamel roept op tot omverwerping van het bewind van zijn schoonvader. Hoge Amerikaanse functionarissen ondervragen de twee overlopers.

• 22 augustus. Rolf Ekeus, de VN-functionaris die aan het hoofd staat van de VN-missie die de Iraakse massavernietigingswapens moet elimineren, ontmoet Hussein Kamel om informatie over de Iraakse bewapening te krijgen.

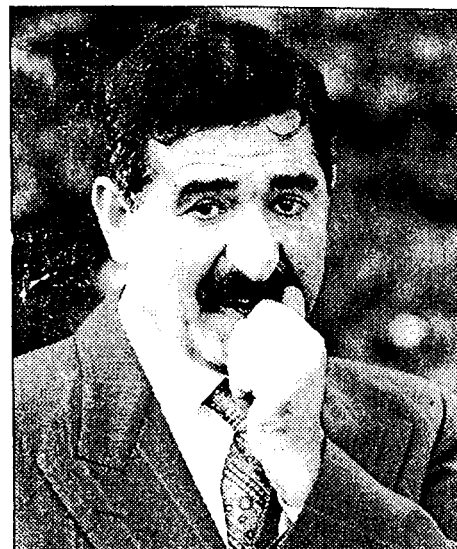
• november. Hussein Kamel stuurt gezanten naar Syrië, Koeweit en Saoedi-Arabië om steun te krijgen tegen Saddam, maar hij krijgt lauwe reacties; de Golfstaten willen zelfs helemaal niets met hem te maken hebben.

• begin december. Hussein Kamel stelt de oprichting voor van een 'Hoge Raad voor de Redding van Irak', waarin hij samen met andere ballingen zitting zou willen nemen. Maar de Iraakse oppositie in ballingschap laat weten Hussein Kamel niet als een van de hunnen te zien; aan zijn handen kleeft te veel bloed, zo vindt de oppositie.

• 22 december. Hussein Kamel waarschuwt koning Hussein dat hij zal vertrekken als Amman in het post-Saddam tijdperk een federaal Irak zou steunen.

• januari 1996. Hussein Kamel brengt, door iedereen afgewezen zijn dagen in toenemende ledigheid door in een van de paleizen van koning Hussein.

Eén dag na het interview, in de middag van dinsdag 20 februari, staken de schoonzonen met hun gezinnen de Jordaanse-Iraakse grens over en kwamen behouden in Baghdad aan. De Iraakse radio meldde dat zij als gewone burgers zullen worden behandeld en niet voor hun leven hoefden te vre-

• Kamel Hassan

Telegraaf, 24 februari 1996

zen. Hoewel Saddam in het verleden bloedverwanten voor minder heeft laten executeren, verklaarde een woordvoerder van de Revolutionaire Commandoraad dat de Iraakse president zijn twee overgelopen schoonzonen 'vergiftigen had geschonken'. Iraakse bronnen in Jordanië zeiden te verwachten dat Saddam Hussein de broers zal dwingen van hun vrouwen, zijn dochters, te scheiden.

SCHEIDING EN MOORD

Shebib Television, dat onder leiding staat van Saddam Husseins oudste zoon Uday, maakte aan het begin van de avond van 23 februari bekend dat de dochters van Saddam (Raghad en Rana) zich een dag eerder van de 'verraders' Hussein Kamel en Saddam Kamel hadden laten scheiden. De twee dochters van Saddam zeiden eerder op de Iraakse TV al "niet op de hoogte te zijn geweest van het verraad" van hun voormalige echtgenoten.

Korte tijd later deelde hetzelfde TV-station mee, dat de twee broers waren gedood door leden van hun eigen familie al-Majid, tijdens 'een gewapende botsing'. Ook een derde broer (Hakim), hun vader (Kamel Hassan, -de oom van president Saddam-), twee neven, twee voorbijgangers en een kind, zouden bij de schietpartij zijn omgekomen. De omroeper las een telegram voor, waarin de familie vraagt

om clementie voor de daad. De familie schrijft dat ze het 'tweetal' moest doden om haar eer te zuiveren die door het verraad was bezoedeld. Daarna speelde de tv het Iraakse volkslied en zond lofbetuigingen aan president Saddam uit.

ma". Hussein Kamel had immers honderden geheime documenten over Iraanse wapenprogramma's tijdens zijn 'vlucht' meegenomen en overgedragen.

richt projectiel' en geeft veel sneller dan zijn vader, toe aan de luimen van het ogenblik. Binnen de oppositie geloven dan ook velen dat de liquidatie

DE HUSSEIN-CLAN

Een dag later, zaterdag 24 februari, volgde de beloofde staatsbegrafenis voor de moordenaars. De twee omgekomen neven, die hun ooms hadden vermoord, werden geëerd als 'martelaren, die waren gevallen in de 'jihad' (heilige oorlog) om de hoofden af te hakken van de verraders'. Hun met de Iraakse vlag bedekte kisten werden het laatste deel van de tocht gedragen door leden van hun al-Majid-clan. Aan het hoofd van de stoet liepen de zonen van Saddam Hussein, Uday, Qusay en Ali Hassan. De laatste heeft de bijnaam Ali Chemicali, omdat hij duizenden Koerden in het dorpje Halabja heeft vergast.

TWIJFEL ALOM

In het Midden-Oosten heerst alom twijfel sinds 8 augustus. Het overlopen van Hussein Kamel met zijn gevolg (ten minste 29 personen in luxe limousines) ging veel te gemakkelijk. Ook de terugkeer heeft de nodige scepsis opgewekt. "Het is allemaal doorgestoken kaart", schreef een krant in de Verenigde Arabische Emiraten. "Zij werden door Saddam zelf op pad gestuurd om informatie te verzamelen over de activiteiten van de Iraakse oppositie, of liever, om de oppositie te splijten. De missie is compleet mislukt, reden om weer naar huis te gaan". Hussein Kamel slaagde er niet in de oppositie in ballingschap achter zich te krijgen. "Hij had hier niets meer te zoeken", aldus een oppositie-lid in Amman.

De Amerikanen geloven niet in zo'n complot, omdat het te grotesk is. Privé gaven westerse diplomaten in de regio zich evenwel gewonnen. "Saddam heeft al meer onmogelijke zaken uitgehaald. Wellicht was het hem er om te doen de wereld zand in de ogen te strooien m.b.t. het prijsgeven van informatie over het wapenprogram-

de Volkskrant, 4 november 1995

Maar de bevolking van het Midden-oosten weet wel beter. Toen de scheidingen werden bekendgemaakt, wist iedereen dat het doodvonnis over de twee broers was getekend. Het was enkel nog de vraag hoe, wanneer en door wie het zou worden uitgevoerd. Door Saddam Hussein zelf? Hij is ertoe instaat. Volgens the Times doodde hij op 15-jarige leeftijd immers eigenhandig een man. Daarna heeft hij persoonlijk tegenstanders geëlimineerd, ook enigen die pas in de toekomst voor hem een bedreiging zouden kunnen gaan vormen. Zeker niet 'oosters' is het feit dat hij ook zijn familie niet ontziet. In 1989 bijvoorbeeld 'regelde' hij een heli-copter-ongeluk voor Adnan Khairullah, de broer van zijn vrouw. Toch zou het niemand verbazen als Uday (Saddams oudste zoon) de opdracht aan de al-Majid-familie had gegeven. Hij staat bekend als een 'onge-

niet door Saddam is bevolen. Het is zelfs een beetje pijnlijk voor hem. Zeker nu hij zich in alle bochten moet wringen om internationaal respect te herwinnen en probeert van de door de VN opgelegde sancties af te komen.

MOORDVERVOLG

Helaas was er nog geen eind gekomen aan het moorden. Op 27 februari werd bekend gemaakt dat twee zusters van Hussein Kamel, al hun kinderen en de echtgenoot van één van hen, de dag daarvoor eveneens waren vermoord. Eén echtgenoot, Ezzedin al-Majid, verbleef op dat moment nog in het buitenland en ontsnapte daardoor voorlopig aan de dood. Onmiddellijk na zijn terugkeer in Amman brachten nog levende familieleden hem van het bloedbad op de hoogte.

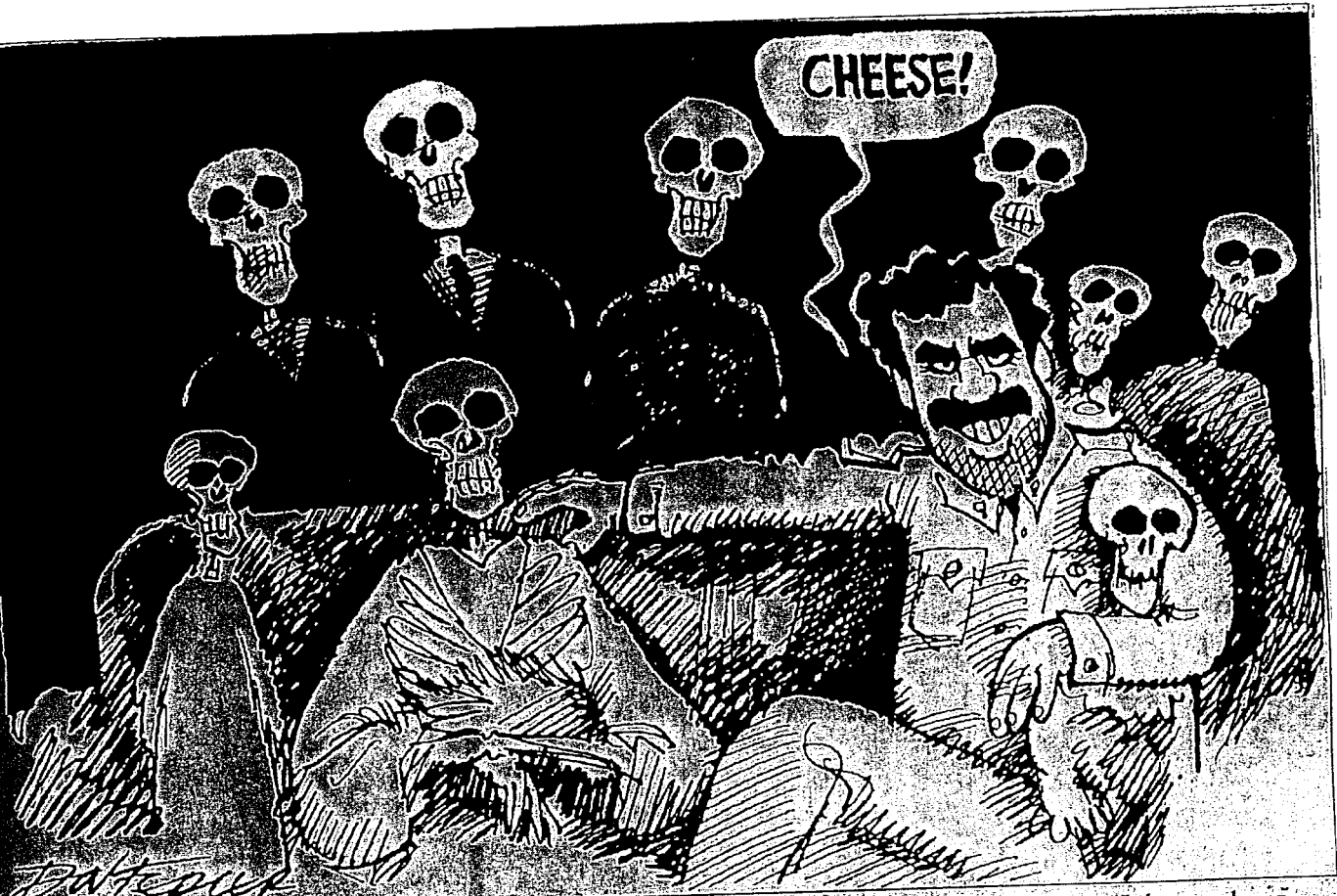
SADDAM EEN 'TOEKOM- STIGE DEMOCRAAT' ?

Na het referendum van oktober, heeft Saddam Hussein geprobeerd zich als democratische hervormer te profileren. Op zijn agenda voor 24 maart staan parlementsverkiezingen gepland. Eerder al waren 'begin januari' en 'februari' als verkiezingsperioden beloofd. En, zoals wij weten, is daar iets

tussen gekomen. Speciaal voor de gelegenheid is echter de Iraakse communistische partij heropgericht. Voorts is besloten ter bevordering van 'een democratische atmosfeer' niet langer oren van misdadigers af te snijden en geen handen meer te amputeren. Verder werd aan ballingen gevraagd naar huis terug te keren om aan een eventuele coalitieregering deel te nemen. Een uitzondering wordt gemaakt voor

hen, die 'voor vijandige groepen hebben gewerkt'.

Hoe het verder gaat? De tijd zal het leren. Om te beginnen zal nauwlettend worden gevolgd, hoe vrij en democratisch de voorbereidingen en uitvoering van de parlementsverkiezingen in Irak zullen plaats vinden.

A picture from the new family album of Saddam Hussein — a view of Fedler in *The Star*, Johannesburg

The Times, 29 februari 1996

DE WAARHEID.

Van de sectie Balkan

Wat is waarheid.

De beelden die tot ons komen via de media?

De beelden die wij ons kunnen vormen uit geschreven informatie?

Interpretatie, manipulatie, digitalisatie.

Allemaal aanwijzingen om in ieder geval niet over één nacht ijs te gaan.

Alle gegevens die op ons af komen dienen te worden gecontroleerd op waarheid. Dat wil zeggen dat een gegeven dan pas informatie bevat, als zij in een onafhankelijke andere publikatie, op nagenoeg dezelfde wijze terugkomt.

Maar niet iedereen is in staat om tweemaal hetzelfde bericht te lezen.

Gegevens en beelden moeten met elkaar worden vergeleken, want wat gebeurt er als u de volgende foto's in twee onafhankelijk van elkaar verschijnende publikaties tegenkomt.

Maar wat gebeurt er als de conclusies reeds uit foto 1 getrokken zijn terwijl wellicht foto 2 de werkelijkheid toont. Maar andersom is ook denkbaar. Dat deze vier foto's slechts voorbeelden zijn, betekent dat er mogelijk wijs op grotere schaal gebruik wordt gemaakt van manipulatie. Tevens blijkt dat beelden van vroeger en nu veranderd kunnen worden.

Het werk bij een inlichtingeneenheid houdt dus niet op bij

het vernemen van een eerste bericht. Zorgen voor meer gegevens over hetzelfde onderwerp. Op zoek gaan naar bevestigingen. Naslaan of de geboden situatie ook in werkelijkheid voor zou kunnen komen. Zijn de berichten ook logisch met andere woorden heeft een bericht geen dubbele bodem.

Zaken waarmee in ieder geval de inlichtingencel van een onderdeel zich bezig houdt, maar waarbij men zich een aantal bijzonderheden af kan vragen.

Een voorbeeld doet zich voor in Bosnië Hercegovina. Waarom kunnen Mladic en Karadzic zich nog steeds vrijelijk verplaatsen. Bestaat de federatie wel uit Moslims en Kroaten als we bedenken dat de Kroaten en Serviërs bij Doboj tegen de Moslims hebben gevochten en nu naar elkaar lonken.

Of neem het vluchtelingen-probleem. Gemeld worden de vluchtelingen (\pm 5000 Moslims) in Prijedor. Maar hoe zit het met de vergeten vluchtelingen (het waren 25.000 Abdic aanhangers) nabij Velika Kladusa. Hoe zit het met de groep vluchtelingen van Servische Krajina bevolking (honderdduizenden) die, zij het niet allemaal, voor een gedeelte naar Kosovo zijn "gedeporteed". Denk eens aan de Kroaten uit Oost Slavonië (men praat over honderdduizend vluchtelingen) die zich west van Oost Slavonië (voormalige sector Oost) ophouden.

Willen wij wel altijd de waarheid weten.

De waarheid?

DE BALKAN, WIE HEEFT ER BELANG BIJ?

Aooi C. de Waart

Bronnen: de Volkskrant, Vrij Nederland, Het Parool, The RUSI International Security Review 1996, JIR, Elsevier, Globus, The Economist, OMZ.

KROATIË

Bij aanvang van de oorlog bezat Kroatië ongeveer 200 tanks, 380 pantserpersoneelsvoertuigen, 820 kanonnen en 2500 stuks anti-tank geschut. Eind 1993 worden er op het vliegveld van München enkele Amerikanen aangehouden die trachten 71 automatische pistolen en 1470 patroongordels naar Kroatië te smokkelen.

Als bevoorraders van Kroatië worden vooral Duitsland, Oostenrijk en Hongarije genoemd. Maar ook Bulgarije, Tsjecho-Slowakije, Italië, Polen en Zwitserland, min of meer Europese burens dus en Argentinië, Chili, Hongkong, Panama en Zuid-Afrika zijn genoemd.

De Duitse TV zender ARD meldt, tijdens het programma Monitor in augustus 1995, dat er ondanks het wapenembargo MIG-21 gevechtstoestellen van de voormalige Oostduitse strijdkrachten bij de luchtmacht van Kroatië terecht zijn gekomen. De foto's gemaakt op het vliegveld Pleso, nabij Zagreb, laten bijzonderheden zien die door deskundigen unaniem als Duitse aanpassingen van de MIG's werden omschreven.

Enkele bronnen maken melding van de aanschaf van Braziliaanse Astrons-2 long-range MRL, FROG-7 (Luna-M) tactische SSM raketten uit de v.m. DDR bestanden. Er wordt ook melding gemaakt van een 5000 tal Frans/Duitse Milan anti-tankraketten. In mei 1995 voelt de HV zich zo sterk dat het middels de Mei-parade een duidelijk, psychologisch signaal naar 'alle Serviërs', maar ook aan Duitsland en Amerika, kan geven. Het Kroatische ministerie van defen-

sie en hun strijdkrachten worden door Amerikaanse adviseurs naar Amerikaans model omgevormd. Er wordt gezegd dat de US adviseurs een belangrijke bijdrage hebben geleverd in de voorbereiding van Operatie STORM (de inname van (v.m. UNPA) noord en zuid Krajina, 4 tot 9 augustus 1995) en de mogelijke vervolgacties eind augustus-begin september 1995.

SERVIË

Bij aanvang van de oorlog beschikken de Bosnische-Servische legers (VRS) naar schatting door deskundigen over 35.000 manschappen, 700 stuks artillerie, 360 tanks, 78 raketlanceerinstallaties en 900 mortieren. Dit alles onder leiding van de voormalige JNA generaal Mladic.

In mei 1992, kort na het uitbreken van de oorlog in Bosnië, maakte de president van de Federatie Klein Joegoslavië (FRJ) Milosevic al bekend dat het Joegoslavische Leger (JNA) zich uit het naburige Bosnië zou terugtrekken. In een intern memorandum van 24 april 1994 wordt echter niet gesproken van terugtrekken maar over een veranderde rol van het JNA. De regering van Belgrado bleef de salarissen van de officieren boven de rang van majoor in het Bosnisch-Servische Leger (VRS) betalen. Officieren van het JNA traden voornamelijk op als adviseurs van de diverse Servische-milities in Bosnië en Kroatië.

In het voorjaar van 1993 beloofde Milosevic, na de afwijzing door de president van de Bosnisch-Servische republiek Srpska Karadzic en zijn militair leider generaal Mladic, om de grens tussen de FRJ en Bosnië-Hercegowina te sluiten en de VRS niet langer met materieel zou steunen.

Toen in augustus 1994 de Bosnisch-Servische leiders het vredesplan van de inmiddels opgerichte internationale-Contactgroep verwierpen, reageerde Milosevic woedend. Hij kondigde mi-

litaire en politiek sancties tegen de Bosnische-Serviërs aan. Alle militaire banden zouden worden verbroken, alleen humanitaire hulp mocht de grens nog passeren!

Echter al in het voorjaar van 1993 levert Slovenië aan Servië tankkoepels voor de M-84 tank aan de JNA in Servië, deze levering liep via Hongarije. Het was eveneens in dit voorjaar bij de meeste westerse regeringen al een publiek geheim dat Rusland, Roemenië en Griekenland het Servische leger (VJ) van wapens bleef voorzien. Maar de internationale waarnemers, die de sluiting van de grens trachten te controleren, maakte in de rapportages aan de VN-Veiligheidsraad, melding van een levendig ander grensverkeer.

Dat betrof, militair materieel, munitie, vliegtuigen en vliegbewegingen en militairen die van Servië naar Bosnië werden overgebracht. JNA eenheden legden 's nachts pontonbruggen over de rivier de Drina en haalden die voor dag aanbreken weer weg. De waarnemers noemen acht plekken waar zij verse sporen van zware vrachtauto's hadden aangetroffen. De stroom van militaire transporten, over land maar ook door de lucht, nam in intensiteit toe vlak voor het offensief tegen Bihac in 1994 en vóór de inname van Srebrenica begin juli 1995.

In het begin van de oorlog, 1992, worden er uit JNA bestanden een twintigtal Galeb-vliegtuigen via Banja-Luka op het vliegveld van Udbina in de Krajina (Servië's gebied in Kroatië) afgeleverd.

Er zijn meldingen medio 1994 van 104 SA-6 (grond-lucht raketten) die zijn afgeleverd in Banja-Luka.

In de periode juli 1994 tot juli 1995 telden door de VN aangewezen waarnemers 512 tanks, 506 pantserwagens, 386 vrachtwagens met munitie, 120 zware mortieren, 130 kanonnen, 48 raket-batterijen, 1,9 miljoen vaten olie en een ongekend aantal helivluchten tussen Servië en Bosnisch-Servië. Ook passeerde er 33 lasergestuurde raketten de grens. We kunnen alleen maar raden naar de hoeveelheid personeel en materieel wat er voor deze periode de grens is gepasseerd.

Niet alleen in het door Serviërs gedomineerde gebied in Bosnië-Herzegowina vinden er vreemde praktijken plaats. Ook in de v.m. UNPA-Oost, (United Nations Protected Area) het huidige Oost-Slavonië vinden we dit soort praktijken terug. In 1994 wordt een generaal van de Russische-Federatie door de VN naar huis gestuurd. Reden: hij zou in het zuidelijk deel van deze sector wel erg makkelijk de ander kant opkijken als de JNA personele en materiële steun de grens tussen Servië en Kroatië overzetten. Eind 1995 begin 1996 komen er steeds meer aanwijzingen dat de VJ direct betrokken is bij de militaire verdediging in deze sector, die tenslotte op formeel Kroatisch grondgebied ligt. Na de val van de Sector UNPA-West zien we dat de RSK generaal Celeketic werd vervangen door een uit Servië afkomstige generaal Mile Mrksic. Deze neemt ook nog een aantal beroeps soldaten uit de VJ mee en bleven op de loonlijst van Belgrado staan. Het mocht niet baten.

Maar waar zijn de oude Krajina strijdkrachten gebleven, dit waren tenslotte ongeveer 40.000 manschappen, 350 tanks, 300 pantserpersoneelsvoertuigen, 650 artillerie stukken, 25 vliegtuigen en 30 helikopters.

In het door de VRS gedomineerd gebied van Bosnië-Herzegowina wordt na het binnen trekken van IFOR, december 1995, bekend gemaakt dat er in de regio oost van Tuzla Russische vrijwilligers/vrijheidsstrijders aan de zijde van de VRS vechten.

BOSNIË-HERCEGOWINA

Op 26 juli 1995 stemt de US-Senaat met 69 voor en 29 tegen over het eenzijdig opheffen van het wapenembargo tegen Bosnië-Herzegowina (BIH). In een later stadium (11 aug) spreekt Clinton zijn veto uit en verwerpt het voorstel.

De diverse media melden op 13 maart 1996 dat de US Senaat 100 miljoen dollar ter beschikking stellen om de BIH te bewapenen, een dag later wordt dit tegengehouden omdat er binnen de grenzen van Bosnië-Herzegowina nog Iraanse strijders rondlopen.

In februari 1995 zakt de relatie tussen de NATO en de VN tot een dieptepunt. Reden hiervoor zijn de geruchten dat de US, middels geheime operaties, het moslimleger (BIH) bevoorraadt. Deze operaties zouden al vanaf november 1994 plaats vinden. Zeker twintig UN-waarnemers menen getuigen te zijn geweest van vreemde vluchten rond de vliegvelden van Tuzla. Een helikopter-piloot verteld dat op 10 februari 1995 een C-130 transportvliegtuig in een lage duikvlucht over het vliegveld vloog. Door de aanwezige Noorse VN eenheid werd een onderzoek ingesteld, zij werden door de BIH onder vuur genomen. Op achtereenvolgend 12, 17 en 24 februari 1995 vinden dezelfde overvluchten plaats, maar dit keer zijn de transportkisten vergezeld van gevechtsvliegtuigen. Alleen de US, Frankrijk en Engeland zijn technisch instaat dit soort operaties, Low-Level parachute drops, uit te voeren. Maar ook Turkije wordt aangewezen als mogelijke dader. Generaal de Laprese geeft aan dat tijdens de vluchten van 10 en 12 februari er technisch hoogwaardige grond-lucht raketten zijn afgeleverd. (de Stinger? wordt later waargenomen bij BIH eenheden in de omgeving van Tuzla).

HV-HVO (KROATISCHE LEGER - BOSNISCH KROATISCHE MILITIE) STEUN TIJDENS EN NA OPERATIE STORM.

Volgens een op 22 juli 1995 gesloten akkoord tussen de presidenten Izetbegovic en Tudjman levert de HV steun aan de HVO en BIH. De HV troepen dringen Bosnisch grondgebied binnen om de daar aanwezige BIH en HVO te steunen in hun strijd tegen de VRS. Eerst vallen Servische gebieden zuid van Bihac gevolgd door gebieden in de omgeving van Livno en Glamoc. Deze gehele opzet m.b.t. samenwerking en uitvoering is opgezet door US politieke- en militaire adviseurs. Ook worden er in deze periode hernieuwd meldingen gemaakt van US leveranties aan de BIH. De US beschuldigd op zijn beurt Saudi Arabië, Turkije en Pakistan van deze daden. Op 7 augustus 1995 verklaart

president Clinton: "Hopelijk geeft het Kroatische offensief een betere politieke uitgangspositie en niet een nieuwe weg naar een langere oorlog". Diezelfde dag ontkent de US Senaat dat er militair materieel aan de HV is geleverd.

EEN REACTIE VAN DE NATO

De NATO lanceert op 30 augustus de Operatie DELIBERATE FORCE, er worden 90 radar-, communicatie-, artillerie- en SAM-sites op 23 verschillende lokaties van de VRS aangevalen. Ruslands leider, Jeltsin, zwaar onder druk gezet door zijn nationalistten in de Doema, is des Duivels over deze actie. Hij moet wel want er is nog nooit een Russische leider geweest die zijn Slavische broeders in de steek laat, zeker niet in een overlevingsstrijd tegen het Duivelse westen.

Op 10 september worden er vanaf de USS NORMANDY 13 TOMAHAWK kruisraketten op SA-6 stellingen rond Banja-Luka afgevuurd.

De BIH lanceert rond 17 september een offensief in de richting van Banja-Luka, wat grote zorgen baart bij de VN. Waar de aanwezige balans van 50-50% verdeling van het grondgebied ernstig kan doen doorslaan in het voordeel van de BIH. Maar nog erger is de mogelijke vlucht van de Servische bevolking uit noord-west Bosnië. Waar moet de VN met nog eens een kleine half miljoen vluchtelingen naar toe? Milosevic had zijn grenzen voor Servische vluchtelingen gesloten om zijn economie te redden. Op 25 september stopt, onder veel gemok van diverse BIH commandanten, de door de HVO ondersteunde BIH aanval 25 km ten zuiden van Banja-Luka.

De lidstaten van de Organisatie van Islamitische Conferentie (OIC) geven aan, tijdens een in oktober 1995 te Kuala Lumpur (Maleisië) gehouden conferentie, dat zij geld en wapens gaan leveren aan de Moslim regering in Sarajevo.

RELATIES EUROPA EN AMERIKA OP HET SPEL.

In februari 1994 werd Amerika politiek actief in Bosnië omdat Europese politici hen op de knieën hadden ge-

smeekt om te komen helpen. Drie maanden later waren de Europeanen zwaar gefrustreerd over wat de Amerikanen daar deden. Zij hadden gehoopt dat Washington, dat veel invloed had op de moslims, de regering in Sarajevo onder druk zou zetten om een vredesaccord te sluiten. De Europeanen wilden zo snel mogelijk vrede. Omdat zij niet bereid waren militair voor de moslims in de bres te springen, was dat de enige uitweg. Maar Amerika weigerde de agressor, de Serviërs toen te belonen, die hadden bijna 70% van het Bosnische grondgebied bezet. De diverse Europese ministers, met vaak verborgen eigen agenda's en belangen, zagen het conflict met Washington steeds meer als een onoverbrugbaar 'cultuurverschil'. Ofwel; als Amerikanen in termen van 'minderheden' denken en hun multiculturele principes opofferen aan grenscorrecties, dan ondergraven ze hun eigen bestaansgrond. Enkele stemmen in Europa zeggen dat er met dit 'conflict van de achterkamer scenario' wel te leven zou zijn, ware het niet dat dit scenario voor Europa een aantal ongemakkelijke discussies op gang bracht. Wat gebeurt er met de VN, als openlijk blijkt dat zij niet meer zijn dan wat zij tijdens de Koude Oorlog waren: de prullenbak van s'werelds onoplosbare problemen?

De Bosniërs hoefden maar wat kooltjes op het politieke vuur te leggen. Door de maanden heen werd de onmacht van de VN en de NAVO aangetoond, om het hardst werd er, in de aanwezige camera's, door de Bosnische leiding geroepen als er weer ergens onschuldige moslims door het Servische geweld stierven. De hoofdkwartieren van de VN en de NAVO kraakten in hun voegen. De Bosnisch Servische leider Karadzic kon nog zo vaak vertellen dat er ook Servische dorpen door moslims werden uitgerookt, de enige reactie was hoongelag. Op 14 maart 1996 werd in Ankara Turkije een (vredes)conferentie, belegd door Amerika en Turkije, met als onderwerp 'de wederopbouw van het Bosnische regerings leger. Dertig landen waren aanwezig, aan het eind van de conferentie bleken alleen Amerika

en Turkije respectievelijk 100- en 2 miljoen dollar van de totale 1 miljard te hebben toegezegd. Europa dat geweigerd heeft bij te dragen wordt door Bosnische ex-minister van buitenlandse zaken, Sacerbey, zwaar bekritiseerd: "deze conferentie was bedoeld om de vrede te ondersteunen, ik ben bang dat sommigen dat niet hebben begrepen en niet hebben willen begrijpen".

DAYTON OHIO.

Op 1 november 1995 start in Dayton Ohio de vredesbesprekingen tussen Tudjam, die optreedt voor alle Kroaten, Milosevic, die optreedt voor alle Serven en Izetbegovic die de belangen van de Moslims en zijn land, Bosnië-Herzegowina, vertegenwoordigd.

Op 20 december 1995 is D-Day, de VN draagt zijn bevoegdheden over aan de IFOR. Een bijna 60.000 man tellende multinationale strijdmacht die voor de duur van 12 maanden de Vrede dienen te garanderen.

CONCLUSIE

In 1995 kwam elk gespeeld spel tot volledige ontwikkeling, Servië met zijn steun en toeverlaat in Rusland, de Kroaten met hun Duitse vrienden en de Bosnische regering met hun Amerikaanse steun. Het jaar begon met een zwak staakt-het-vuren, in de loop van het jaar nam de spiraal van geweld, door 'alle' partijen toe. De grootste etnische zuiveringen uit de geschiedenis van de Balkan hebben plaats gevonden. Gedurende dit jaar werd de oude overwinnaar, de Serven met hun VRS, teruggedrongen in de hoek van de verliezer. Maar kwam de Kroatische president Tudjman met steun van het westen in een perfecte positie te zitten om zijn Groot Kroatische gedachte ten uitvoering te brengen. Hij verdreef eerst de Serven uit UNPA-West en daarna uit SECTOR Noord en Zuid, maar veroverde ook op Bosnië-Herzegowina grondgebieden die hij in het begin van de oorlog (1991) op de Serven had verloren. Hem werd toegestaan de Bosnische-Kroaten in Bosnië-Herzegowina deel te laten nemen aan zijn Kroatische

verkiezingen, waar hij als overwinnaar uit de bus kwam. De Kroatische gebieden, m.n. rond de stad Mostar, in Bosnië-Herzegowina staan bekend als het centrum van het Kroatische Nationalisme. Een ander probleem is dat de Kroatische bevolking in deze 'etnisch' gezuiverde gebieden er alles aan gelegen is de moslims buiten hun zuivere gebied te houden. Opvallend is dat er door de VRS en de FRJ-VJ totaal niet werd gereageerd op het binnenvallen door de HV van de Sectoren West, Noord en Zuid. Je kunt je afvragen of dit het gevolg is geweest van militair onvermogen, verraad of hogere politieke aansturing. Er doet zich onder de vluchtelingen uit Knin het gerucht de ronde dat de militairen van de RSK opdracht hebben gekregen hun stellingen te verlaten maar ook dat de Exodus onder de bevolking werd op gedragen. De gehele operatie, die om 05.00 uur op 4 augustus 1995 begon en in de middag van 9 augustus was beëindigd, was drie dagen eerder dan gepland een groot succes.

Bij de binnenkomst van IFOR in december 1995 was er van het originele 'moslim' Bosnië-Herzegowina niet veel meer over. Tudjman had niet alleen zijn oude gebieden etnisch gezuiverd maar ook zijn invloed in west Bosnië-Herzegowina verankerd. Uit gegevens uit de in Kroatië verschenen kranten werd de wereld verrast door het Kroatische aanvalsplan van augustus-september 1995, dit behelsde heel noord-west Bosnië tot en met de Possavina-corridor. In dit artikel zijn duidelijk de diverse HV aanvalsrichtingen vanuit, Bosnaski-Novi, Bosanski-Kostanjica, Bosnanski-Dubica, Bosanski-Gradiska, allen in de richting van Prijedor en Banja-Luka en vanuit Slavonski Brod in de richting van Derventa zichtbaar.

De Serven onder leiding van Milosevic, de door het westen aangewezen en geaccepteerde leider van 'alle Serven' hadden eveneens een groter grondgebied als voor aanvang van deze oorlog onder hun gezag. Echter met dit verschil, dit grondgebied kent

nog wel een etnische diversiteit. Milosevic is bereid om een langdurig spel van oorlog en (tijdelijke) vrede te spelen met Bosnië-Herzegowina. De verkiezingen van 1996 ziet hij zonder angst tegemoed, hij heeft intern zijn zaakjes al geregeld. Beide presidenten hebben al enkele gezamenlijke economische belangen in het verleden veilig gesteld. Ook gevoelige kwesties, zoals Prevlaka, Oost Slavonië en gebieden rond Dubrovnik lijken zij samen te kunnen oplossen.

De Moslims? Zij zijn deze oorlog begonnen als de grote verliezers en tot nu toe is daar geen verandering in gekomen. Hun mogelijke verbondenheid met buitenlandse terroristen maakt hun positie er niet beter op. Hun geografi-

sche ligging, ingebed in door Kroatië gedomineerde gebieden maakt elke vorm van militaire steun van buitenaf zeer moeilijk. Wat of wie er ook maar iets wil leveren MOET door of over Kroatisch-gebied. Er zijn voldoende signalen die ons doen geloven dat Bosnië-Herzegowina weinig militair materieel zal krijgen.

Ilija Izetbegovic heeft bij het tot stand komen van de Moslim-Kroatische Federatie al aangegeven dat het huwelijk niet uit liefde gesloten is, maar uit (opgedrongen) noodzaak. Spanningen binnen de Federatie worden ons gemeld vanaf het moment van ontstaan hiervan. Het uiteenvallen van de Federatie zal catastrofale gevolgen hebben voor de gehele Balkan.

De moslims zitten opgesloten in het midden, met Tudjman in het zuiden, Milosevic in het noorden en oosten. Met een simpele beweging kunnen zij (de moslims) vernietigd worden. Tudjman rukt nadat de MKF uiteen is gevallen op naar het centrale deel, Milosevic amputeert het noorden rond Tuzla. Wat er met het noord-westen te gebeuren staat is te zien in het aanvalsplan van de HV na operatie STORM.

De vraag kan worden gesteld of de twee sterke leiders, Tudjman en Milosevic, na het onvermijdelijke vertrek van IFOR, niet alsnog terugkomen op hun in Londen gemaakte afspraak, **HET VERDELEN VAN BOSNIË-HERCEGOWINA.**

HOE TE HANDELEN ALS JE EEN MIJNENVELD BENT INGEREDEN

Smi van Hoorn

In Info-Scoop/nummer 05/7 maart 1996 werd verslag gedaan van een aantal incidenten die in januari en februari 1996 in het voormalige Joegoslavië hadden plaatsgevonden. Deze incidenten hadden plaatsgevonden bij IFOR-eenheden, het betrof hierbij niet de NL troepen. De oplossing om deze ongelukken te voorkomen worden niet door alle landen op dezelfde wijze onderwezen.

Met name als je met je voertuig een mijnenveld bent ingereeden, wijkt de NL doctrine af van bijvoorbeeld de Amerikaanse. De Amerikaanse methode om uit een mijnenveld te komen is: niet keren, niet steken, maar de moeilijke methode namelijk in het eigen spoor achteruit. Dit was in Info-Scoop nr 5 beschreven. Deze methode is in de praktijk niet uit te voeren, omdat je niet exact in je eigen spoor terug kunt rijden. Iedere millimeter dat je uit het spoor rijdt kan fataal zijn, wat helaas al in het verleden is gebeurd.

De Nederlandse doctrine staat in 'Instructiekaart IK 5-137 AMMUNITION AWARENESS MUNITIE-VEILIGHEID VOOR UIT TE ZENDEN TROEPEN' beschreven.

In deze instructiekaart staat nl:
Hoe te handelen in een mijnenveld

MET EEN RIJDEND VOERTUIG

- Stop het voertuig!
- Rapporteer je locatie (radio) aan je commandant en wacht in het voertuig op assistentie

Indien géén contact met je commandant:

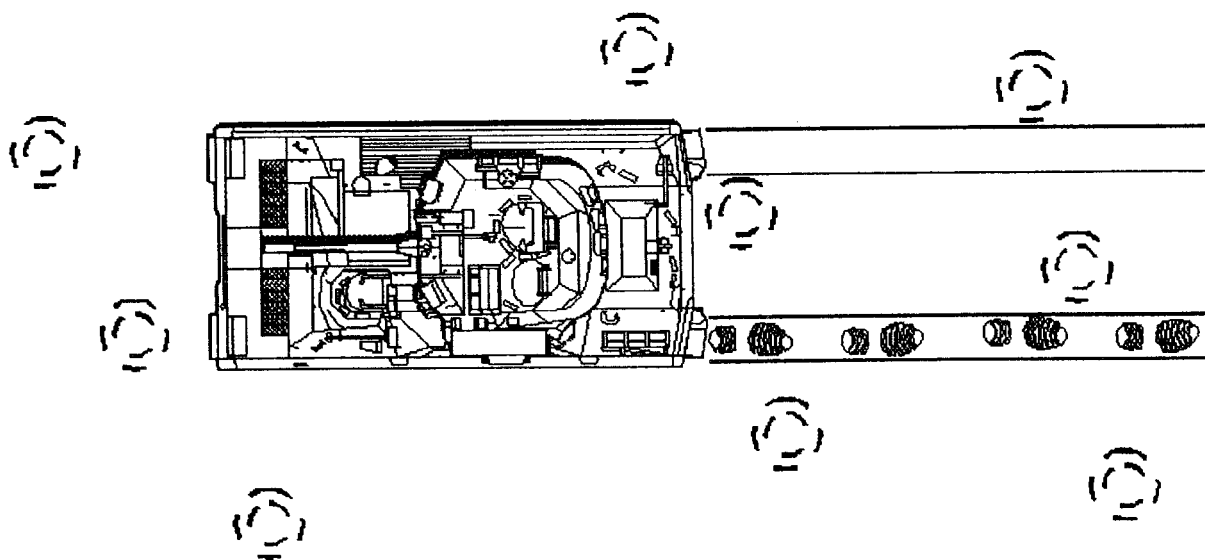
- NIET keren!!
- NIET achteruit rijden!!
- Stap NIET uit het voertuig!!
- Klim uit het voertuig op het dak of in de laadbak en vervolgens achter in het spoor
- Loop in het spoor uit het mijnenveld
- Rapporteer aan je commandant en wacht op assistentie (GENIE/EOD)

MET EEN NIET RIJDEND VOERTUIG

- Rapporteer je locatie (radio) aan je commandant en wacht op assistentie

Indien géén contact met commandant:

- Stap NIET uit het voertuig
- Klim uit het voertuig op het dak of in de laadbak en vervolgens achter in het spoor
- Loop in het spoor uit het mijnenveld
- Alle inzittenden verlaten het voertuig op dezelfde manier, met intervallen van 25m
- Meld bevindingen aan je commandant

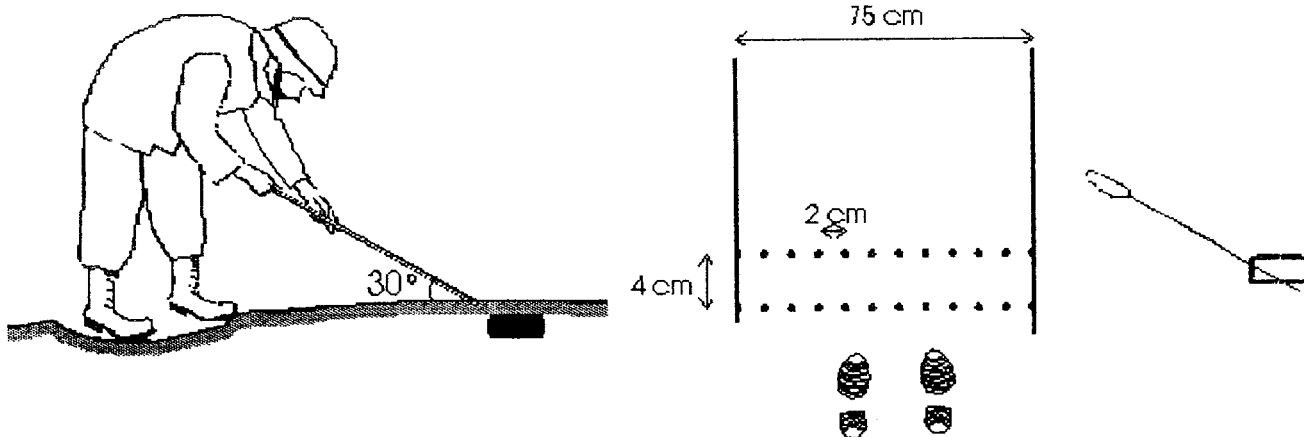
Terug door het eigen spoor lopen

Als om welke reden dan ook niet door het spoor terug is te lopen, en je MOET hulp halen, prik dan zelf een spoor. Het prikken kan met een daarvoor ontworpen prikker of iets wat daarvoor kan doorgaan (stok met spijker, wapen met bajonet, zakmes, PGU-mes etc.). Let tijdens het verplaatsen (met het oog) ook op struikeldraden. Hiervoor kan ook een twijgje worden gebruikt. Voordat je voorwaarts gaat tast eerst met het twijgje de te lopen omgeving af. Beweeg het twijgje vanaf de grond voorzichtig omhoog tot boven hoofdhoogte. Stuit je op weerstand doordat het twijgje buigt, pas dan op dat je niet aan de struikeldraad

trekt. Struikeldraden NOOIT wegtrekken of doorknippen. De prikregels om uit het mijnenveld te komen zijn:

- prik zover mogelijk van u af;
- prik onder een hoek van 30 graden;
- prik met de ene hand en begeleid met de andere hand.
- prik om de 2cm in de breedterichting;
- prik om de 4cm in de lengterichting;
- prik niet te fors;

Het pad wordt 75cm breed tot buiten het mijnenveld afgeprik.

a. zover mogelijk van u af
b. onder een hoek van 30°
c. begeleid de prikker

d. breedte 2 cm
e. lengte 4 cm

f. niet te fors

COLOFON;

INFO-SCOOP Is een tweewekelijkse uitgave van 101 Mipel

Adres: Simon Stevinkazerne, MPC 41 A, Postbus 9012, 6710 HC Ede

Telefoon: 0318-683055

Redactie: Maj H.J. Jacobs, Elnt P.W.T.S. Menting, Sgt1 A. Wever

INFO-SCOOP wordt verzonden aan die instanties welke functioneel belang hebben bij actuele informatie

De inhoud van de INFO-SCOOP is volledig samengesteld uit open bronnen. Overname uit deze publikatie is toegestaan mits de bron wordt vermeld.